

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendő az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor
Fél évre 4 kor
Negyed évre 2 kor
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilttér pettóóra 50 fillér.

Felolós szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és leltárlajos:
STRAUSZ SÁNDOR.

Gyászmagyarkák.

Hogy mennyire fáj szomszédjainknak, hogy a Muraköz nem Horvátország kötelekébe tartozik, csak mi tudjuk, akik itt a határszélen nap-nap után észlelhetjük azokat az erőlködéseket, melyekkel az idevaló népet a magyar állameszmétől eltántorítani törekcszenek. Nemcsak nyomtatványokkal árasztják el népünket, különösen a drávémenti falvakat, de a személyes agitációtól sem riadnak vissza. Ilyenkor aztán kocsiháza, biciklizve s az automobilon üléséből agitálnak kedves horvát testvérjeink, hogy a magyar hazával szemben jó muraközi népünkben az elégtelenséget szítsák.

Hogy eddig nem több eredményt értek el, nem az ő agitációjukon mulott. De mulott a hazaszereteten, mely a muraközi népnek erénye volt mindenkor. Mulott egyes ideálisan gondolkodó egyéniségeken, akik mint a nép vezetői a lakosság különféle rétegeiben ezt az értékes kincset ébren tartják.

Hol volnánk, ha ez nem így volna! De mert ez így van, pattog le minden idegenből jött nyíl derék muraközi népünk acélkemény vértzetéről.

Hiába szórják szét fercelményeiket; hiába árasztják el vidékünket a Naše Prave förmédvényeivel; hiába vegyülnek országos vásárok alkalmával a nép közé; nem tudják népünket felizgatni a magyarok és a magyar intézmények ellen.

És miben nyilatkozik meg népünknek eme kipróbált hazafiasága? Belsőleg érzelmeiben, melyek folyton ébren tartják benne a tudatot, hogy a Muraköz az anyaország integráns területe; politikai telfogásban, melyet úgy háborús mint békés időkben mindenkor kifejezésre juttatott; törekvésében, hogy a magyar szót elsajátítsa; iskoláinak fokozatos magyarosodásában; abban, hogy a hazafias akciókból, hazafias ünnepségek rendezéséből magát soha ki nem vonja.

A külsőségek eddig ugyan csak a közgazgatási feljésekben domborodnak ki s abban a fényben, hogy ünnepélyek alkalmával népünk csak a nemzeti zászlót látja és használja; de azért törekvéseket veszünk észre mindenfelé egyéb tekintetekben is, amelyek a magyarságot itt a határszélen érvényre juttatják.

Csáktornyáról már nem is szólunk. Erről a városról talán már a legnagyobb ultrák se kiabálnak többet, De látjuk az igyekezetet másult is. Igaz, hogy csak sporadice; de biztató jelek ezek, hogy történik valami s hogy a kezdet nehézségén már túl vagyunk.

Itt van Perlak, mely Csáktornyával mindenben lépést tart. Itt is magyar jelzéseket használnak az utcák elnevezésére. Itt van többek között Drávavásárhely is, ahol

most folyik az akció ennek a megvalósítására.

S az nagyon helyes, hogy ép ezt a községet választották ki, hogy a magyar érzést, a magyar hazához való tartozandóságot külsősebben is kifejezésre juttassák. Nemcsak azért, mert Drávavásárhely a Muraköz nagyobb és gazdagabb községei közé tartozik, hanem főleg azért, mert itt van az ütközéspont a magyarság és a horvátság érdekei között.

Varasdhoz közel lévén, nemcsak a vásárhelyiek járnak át sűrűn Varasdra; de maguk a varasdiak is eleget keresik fel ezt a községet, hogy amit a vásárhelyiek közvetlen érintkezés révén önként magukba nem szíváltak, azt agitáció útján mesterségesen plántálják a romlatlan idegenajkú nép szívébe, lelkébe.

Milyen hatalmas válasz volna a horvátok okvetetlenkedésére a vásárhelyiek részéről az, hogy ime: habár elsősorban állunk is a tűzvonalban; habár erősen a periferián vagyunk is s ki vagyunk téve mélyező eszméleteknek: mégse kérünk bolondító maszlaktokból; mégis hűek maradunk a magyar hazához!

És mégis, szinte hihetetlen: akadályok merülnek fel ennek a megvalósítása elé. Az indítványozó egy lelkes tanító; legelső pártolója a község fiatal, buzgó jegyzője; támogatója a képviselőtestületnek egyszerű földműves tagjai; s a képviselőtestületnek legutóbbi gyűlésén az indítvány mégis megbukott. Megbukott azért, mert a községnek jól meghízott kocsmárosa, ki amellett serléskereskedő is, akinek tehát a kettős jól jövedelmező foglalkozásánál fogva elég módja volt a község zsirján való megdagodáshoz s aki magát mellest a kabatosok közé is számítja — feláll, tiltakozik az indítvány ellen: mert ennek semmi értelme nincsen, megvalósítása pedig sok pénzébe kerülne a községnek.

Attól félt a jámbor ember, hogy az ő tárcája, mint a község legnagyobb adófizetőjének, ezzel talán egy kissé meg is csappanna.

Persze, hogy akadtak, akik neki felültek. A jó példa síkra szállított másokat, a nem kabatosok közül valókat is, akik azután szintén agitáltak az indítvány ellen s a magyarság szegényére azt meg is buktatták.

Nagyon sajnáljuk, hogy ez így történt. Mert ismerjük és értjük az indítvány intencióit. Felemelő diadalát láttuk volna benne a magyarság ügyének, ha a varasdi alaposítok az utcákon végig karikázva, az egyik utcában a Kossuth, a másikban a Petőfi, Jókai, Deák, Rákóczi stb. neveket olvashatták volna le a jelző-táblákról!

És nemcsak ez. Nevelő hatását se szabad az efféle Intézkedésnek lekicsinyelni. Mi tagadás benne, a mi falusi öregeink bizony édes-keveset tudnak magyarul, annál

kevésbé ismerik történeti multunkat; nem ismerik irodalmi csillagainkat. Kicsoda, mi-csoda volt az illető, milyen korban élt, minő emlékek, hőstettek, művek fűződnek személyeihez?

Mily tanulságosak volnának ezek az utcaelnevezések! Mily fenséges alkalmakül szolgálhatnának ezek történelmünk, irodalmunk gazdag tárházának feltárására, nagyjaink megismertetésére!

Sajnáljuk, hogy ez így történt. De nem adjuk fel a reményt, hogy az indítvány intenciói előbb-utóbb meg ne valósuljanak. Magyarazzák meg — ha lehet — az illető akadékoskodó alaknak, hogy helytelenül cselekedett, amidőn az indítvánnyal szembe helyezkedett; ha pedig nem lehet, éreztessék vele, hogy amúgy is kevés intelligenciájára a község ügyeinek intézése körül egyáltalán nincs szükségük. Világosítsák fel a népet, hogy itt nem ezrekről, hanem csak egy pár koronáról van szó s arról, hogy becsületet szerezzene a magyar ügynek s dicsőséget és elismerést önmaguknak.

Vigyék ki az agitációt a hivatalos helyiségekből kifelé; csináljanak a hazafias ügynek propagandát a nem képviselőtestületi tagok között is: s akkor azt hisszük, a gyászmagyarok elnémitásával nemes tervöket megvalósítják; mert a derék drávavásárhelyiek már sokszor megmutatták, hogy derék örei a magyarság ügyének itt a határszélen!

A társaskör felélesztése.

Hogy komoly a törekvés Csáktornyán a régi társaskört életbe léptetni, bizonyosága az élénk érdeklődés, mely a f. hó 11-én megtartott közgyűlés alkalmával megnyilatkozott. Nem új alakulás volt ez, csak a réginek felélesztése s így ugyanazok a tisztviselők s ugyanazok a tagok jelentek meg az élesztési kísérleten, kik a társaskör zászlaját egy szebb és biztosab jövő reményében tiz esztendővel ezelőtt begöngyölték.

Az elnöki székét a kör alelnöke, Zakal Henrik ügyvéd foglalta el, kinek legelső teendője a kör volt elnökének, Zicler Kálmán elhunytáról való kegyeletes megemlékezés volt. Ehez a jelenlévők egyhangú lelkesedéssel hozzájárultak. Miután a tagok határozatképes számban megjelentek, elnök jelenti, hogy a közgyűlés összehívását kérelmező 15 tag révén oly figyelemreméltó moggalomról vett tudomást, mely képes a társaskört feléleszteni s annak életképességét biztosítani és mert kétségtelen, hogy kiterjedt társadalmunknak szüksége van egy oly központra is, amelyben annak minden odaváló eleme a társasélet fejlesztése céljából egyesülhet: indokoltnak tartja a maga részéről is, hogy a társaskör működését újból megkezdjék.

Vadászok figyelmébe.

fegyverek, revolverek

30-50 százalékkal

olcsóbban kaphatók nálam, mintha másutt részletfizetésre vásárolna.

Kérje ingyen és bérmentve legújabb árjegyzékemet.

Halászati, vadászati, torna, vívó és egyéb felszerelésekből állandóan dús raktár.

Földes L.

fegyver és sportcikkekk üzlete.

Budapest, II. Rákóczy-ut 6.

Naponta 100 csomagot küldök vidékre.

20 koronán aluli rendelések, csaki s a pénz előzetes beküldése mellett eszközölhetők.

g07 3-52

NESTLE-JEVO

— BRAŠNO ZA DJECU —
(Kíndermeht)

Davno priznana hrana za zdravu i bolesnu djecu kao što i bolujuće na želudcu. Zadržuje i čuva proti povraćanju, proljevu i kožnim ospinama.

Sadržaje najbolje alpinsko mlieko

Brošura „0 njezi djecu“ šalje na zahtjev badava HENRI NESTLÉ,
Beč, I., Biberstrasse II.

Debita na o svim ljekarana i drogerijama po K. 1.90.

Egy jó erkölcsű fiu

tanulóul

felvétetik

Fischel F. (Strausz Sándor)

könyvnyomdájában

Csáktornyan.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiónek bizonyult házisszer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kísérvényél, oszonnal és meghűléseknel, bedörzsöléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.- és úgyszólván minden gyógyszerártan kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest.

De Richter gyógyszerártára az „Arany oroszánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

Nyomatott Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvnyomdájában Csáktornyan.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönséget dúsán felszerelt

karácsonyi és ujévi kiállításom

megtekintésére felhívni.

Gyermekjátékokat, karácsonyfa diszitéseket, női és férfi divatcikkek, különféle háztartási kellékeket

nagy mennyiségben és választékban tartok raktáron.

Kelemen Béla

uri- női divat és rövid-áru üzlete.

Csáktornya, a postahivatallal szemben.

Szigoruan szabott olcsó árak, pontos kiszolgálás.

Zrínyi Viktor, divatruhza Csáktornya.

Értesítés!

Van szerencsém a mélyen t. vevőközön-séggel tisztelettel tudatni, hogy

ezen a héten nagy választékban levő

pamut, gyapju és angol női-ruha kel-mék; costumök fekete, crème és min-denféle divat színekben; továbbá ször-me, nyul, karakül és skungs boákat

nagyon olcsón áruba bocsátok. Mig nagy raktárkészletem tart, hetenként ujjabb és ujjabb árúkat bocsáthatok for-galomba. Áraim feltűnően olcsók, mert e cikkekkel hely-ben egyedül kereskedem. —

Teljes tisztelettel

Zrínyi Viktor.

596 4-*

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:
Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvterek és hirdetések.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor
Fél évre 4 kor
Negyed évre 2 kor
Egyes szám ára 20 fillér.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.
Nyilvter petitaora 50 fillér.

Feladó szerkesztő: ZRINYI KÁROLY.	Főszerkesztő: MARGITAI JÓZSEF.	Kiadó és lapnyeljesítő: STRAUSZ SÁNDOR.
--	---	--

Gyászmagyarkák.

Hogy mennyire fáj szomszédjainknak, hogy a Muraköz nem Horvátország kötelekebe tartozik, csak mi tudjuk, akik itt a határszélen nap-nap után észlelheljük azokat az erőlködéseket, melyekkel az idevaló népet a magyar állameszmétől eltántorítani törekszenek. Nemcsak nyomtatványokkal árasztják el népünket, különösen a drávaszemlő falvakat, de a személyes agitációtól sem riadnak vissza. Ilyenkor aztán kocsiháza, biciklizve s az automobilon üléséből agitálnak kedves horvát testvérjeink, hogy a magyar hazával szemben jó muraközi népünkben az elégtelenségei szítsák.

Hogy eddig nem több eredményt értek el, nem az ő agitációjukon mulott. De mulott a hazaszereteten, mely a muraközi néphez éretnye volt mindenkor. Mulott egyes ideálisan gondolkodó egyéniségeken, akik mint a nép vezetői a lakosság különféle rétegeiben ezt az értékes kincset ébren tartják.

Hol volnánk, ha ez nem így volna! De mert ez így van, patlog le minden idegenből jött nyíl derék muraközi népünk acélkemény vértzetéről.

Hiába szórják szét fércelményeiket; hiába árasztják el vidékünket a Naše Pravice förmédvényeivel; hiába vegyülnek országos vásárok alkalmával a nép közé; nem tudják népünket telizgatni a magyarok és a magyar intézmények ellen.

És miben nyilatkozik meg népünknek eme kipróbált hazafiassága? Belsőleg érzelmeiben, melyek folyton ébren tartják benne a tudatot, hogy a Muraköz az anyaország integráns területe; politikai felfogásban, melyet úgy háborús mint békés időkben mindenkor kifejezésre juttatott; törekvésében, hogy a magyar szót elsajátítsa, iskoláinak fokozatos magyarosodásában; abban, hogy a hazafias akciókból, hazafias ünnepségek rendezéséből magát soha ki nem vonja.

A külsőségek eddig ugyan csak a közgazgatási jelzésekben domborodnak ki s abban a fényben, hogy ünnepélyek alkalmával népünk csak a nemzeti zászlót látja és használja; de azért törekvéseket veszünk észre mindenfelé egyéb tekintetekben is, amelyek a magyarságot itt a határszélen érvényre juttatják.

Csáktornyaról már nem is szólunk. Erről a városról talán már a legnagyobb ultrák se kiabálnak többet, De látjuk az igyekezetet másutt is. Igaz, hogy csak sporadice; de biztató jelek ezek, hogy történik valami s hogy a kezdet nehézségén már túl vagyunk.

Itt van Perlak, mely Csáktornyával mindenben lépést tart. Itt is magyar jelzéseket használnak az utcák elnevezésére. Itt van többek között Drávavásárhely is, ahol

most folyik az akció ennek a megvalósítására.

S az nagyon helyes, hogy ép ezt a községet választották ki, hogy a magyar érzést, a magyar hazához való tartozandóságot külsősebben is kifejezésre juttassák. Nemcsak azért, mert Drávavásárhely a Muraköz nagyobb és gazdagabb községei közé tartozik, hanem főleg azért, mert itt van az ütközőpont a magyarság és a horvátság érdekei között.

Varasdhoz közel lévén, nemcsak a vásárhelyiek járnak át sűrűn Varasdra; de maguk a varasdiak is eleget keresik fel ezt a községet. hogy amit a vásárhelyiek közvetlen érintkezés révén önként magukba nem szíváltak, azt agitáció útján mesterségesen plántálják a romlatlan idegenajkú nép szívébe, lelkébe.

Milyen hatalmas válasz volna a horvátok okvetetlenkedésére a vásárhelyiek részéről az, hogy ime: habár elsősorban állunk is a tűzvonalban; habár erősen a periferián vagyunk is s ki vagyunk téve méltelyező eszméiteknak; mégse kérünk bolondító maszlaktokból; mégis hűek maradunk a magyar hazához!

És mégis, szinte hihetetlen: akadályok merülnek fel ennek a megvalósításra. Az indítványozó egy lelkes tanító; legelső pártolója a község fiatal, buzgó jegyzője; támogatói a képviselőtestületnek egyszerű földműves tagjai; s a képviselőtestületnek legutóbbi gyűlésén az indítvány mégis megbukott. Megbukott azért, mert a községnek jól meghízott kocsmárosa. ki amellet serléskereskedő is, akinek tehát a kellős jól jövedelmező foglalkozásánál fogva elég módja volt a község zsirján való meggazdagodáshoz s aki magát mellesleg a kabátosok közé is számítja — feláll, tiltakozik az indítvány ellen: mert ennek semmi értelme nincs, megvalósítása pedig sok pénzbe kerülne a községnek.

Attól félt a jámbor ember, hogy az ő tárcája, mint a község legnagyobb adófizetőjének, ezzel talán egy kissé meg is csapanna.

Persze, hogy akadtak, akik neki felültek. A jó példa síkra szállított másokat, a nem kabátosok közül valókat is, akik azután szintén agitáltak az indítvány ellen s a magyarság szegényére azt meg is buktatták.

Nagyon sajnáljuk, hogy ez így történt. Mert ismerjük és értjük az indítvány intencióit. Felemelő diadalát láttuk volna benne a magyarság ügyének, ha a varasdi álapostolok az utcákon végig karikázva, az egyik utcában a Kossuth, a másikban a Petőfi, Jókai, Deák, Rákóczi stb. neveket olvashatták volna le a jelző-táblákról!

És nemcsak ez. Nevelő hatását se szabad az efféle intézkedésnek lekicsinyelni. Mi tagadás benne, a mi falusi öregeink bizony édes-keveset tudnak magyarul, annál

kevésbé ismerik történelmi multunkat; nem ismerik irodalmi csillagainkat. Kicsoda, mi-csoda volt az illető, milyen korban élt, minő emlékek, hőstettek, művek fűződnek személyeihez?

Mily tanulságosak volnának ezek az utcaelnevezések! Mily fenséges alkalmakül szolgálhatnának ezek történelmünk, irodalmunk gazdag tárházának feltárására, nagyjaink megismertetésére!

Sajnáljuk, hogy ez így történt. De nem adjuk fel a reményt, hogy az indítvány intenciói előbb-utóbb meg ne valósuljanak. Magyarazzák meg — ha lehet — az illető akadékoskedő alaknak, hogy helytelenül cselekedett, amidőn az indítvánnyal szembe helyezkedett; ha pedig nem lehet, érezzessék vele, hogy amúgy is kevés intelligenciájára a község ügyeinek intézése körül egyáltalán nincs szükségük. Világosítsák fel a népet, hogy itt nem ezrekről, hanem csak egy pár koronáról van szó s arról, hogy becsületet szerezzenek a magyar ügynek s dicsőséget és elismerést önmaguknak.

Vigyék ki az agitációt a hivatalos helyiségekből kifelé; csináljanak a hazafias ügynek propagandát a nem képviselőtestületi tagok között is: s akkor azt hisszük, a gyászmagyarak elnémitásával nemes tervöket megvalósítják; mert a derék drávavásárhelyiek már sokszor megmutatták, hogy derék őrei a magyarság ügyének itt a határszélen!

A társaskör feleléstése.

Hogy komoly a törekvés Csáktornyán a régi társaskört életbe léptetni, bizonyosága az élénk érdeklődés, mely a f. hó 11-én megtartott közgyűlés alkalmával megnyilatkozott. Nem új alakulás volt ez, csak a réginek feleléstése s így ugyanazok a tisztviselők s ugyanazok a tagok jelentek meg az élesztési kísérleten, kik a társaskör zászlaját egy szebb és biztosab jövő reményében tiz esztendővel ezelőtt begöngyölték.

Az elnöki széket a kör alelnöke, Zakál Henrik ügyvéd foglalta el, kinek legelső teendője a kör volt elnökének, Ziczler Kálmán elhunytáról való kegyeletes megemlékezés volt. Ehez a jelenlévők egyhangú lelkesedéssel hozzájárultak. Miatán a tagok határozatképes számban megjelentek, elnök jelenti, hogy a közgyűlés összehívását kérelmező 15 tag révén oly figyelemreméltó moggalomról veti tudomást, mely képes a társaskört feleléstetni s annak életképességét biztosítani és mert kétségtelen, hogy kiterjedt társadalmunknak szüksége van egy oly központra is, amelyben annak minden odaváló eleme a társasélet fejlesztése céljából egyesülhet: indokoltnak tartja a maga részéről is, hogy a társaskör működését újból megkezdje.

Az elnök indítványát a jelen voltak egyhangúlag elfogadták s némi eszmecsere után, melyben Wollák, Hajós dr., s elnök vettek részt, kiegészítették a választmányt: háznagynak Pethő Jenőt, könyvtárnoknak Polesinszky Emilt, s rendes választmányi tagoknak Cvetkovics Antalt, Hajós Ferenc dr.-t és Mencsey Károlyt választván meg. Miután az alapszabályok értelmében a választmány működésképes lett, elnök indítványára meghagyták a választmányt, hogy a tagok felvétele s a helyiség megválasztása iránt a gyűlést mihamarabb megtartsa, hogy az alakuló közgyűlés 8 napon belül megtartható legyen.

Értesülésünk szerint ezt a közgyűlést kedden d. u. 5 órakor tartják meg a Horváth-féle kávéházban.

K Ü L Ö N F É L É K.

— **Adományozás.** Ő Felsége a király Horváth Csongor János pécsi kir. járásbírónak, Horváth Ignác helybeli uradalmi számvevő fiának az ítélőtáblai bírói címet és jellegét adományozta. Az új ítélőtáblai bírói vidékünk szölte, több éven keresztül a helybeli kir. járásbírósnál albírói működésben volt, majd innen Perlakra, később Pécsre nevezetett ki járásbírónak. Fényes előléptetése alkalmából mi is melegen üdvözljük.

— **Allattenyésztési felügyelőség** Zalaegerszegen. A földmívelésügyi miniszter Zalaegerszeg székhelyvel, Zalavármegyére kiterjedő hatáskörrel, új allattenyésztési felügyelőséget szervezett, s annak vezetésével Flandorfer Ignác kir. felügyelőt bízta meg. Eszerint az érdekelt a jövőben minden allattenyésztési ügyben a zalaegerszegi m. kir. allattenyésztési felügyelőséghez fordulhatnak.

— **Fiatal tolvajok.** Négy domásineci fiú, akik közül a legidősebb 14, a legfiatalabb 12 éves, kukoricát loptak, s a lopott gabonát eladva, az árán szép egyetértéssel megosztzkodtak. Az elmúlt hét folyamán ugyanis Tomásics József gazda padlásáról eltűnt másfél métermérsza kukorica. A csendőrök följelentés folytán kinyomozták, hogy Zerna Soma, Frázis Simon, Anderko Iván és Gyurkics Iván voltak a tettesek, akik a lopott kukoricát Steinberger Simon domásineci kereskedőnek adták el.

— **Kortések a bíróság előtt.** Olvasóink bizonyosan emlékeznek még a legutolsó csáktornyai képviselőválasztás eseményeire. A kerület ugyanis néhai Ziegler Kálmán lemondásával megüresedett s néhány napig Festetics Pál gróf is jelöltként szerepelt. A gróf jelöltségének előzményeit és következményeit fogja felderíteni az a bűnper, a melynek tárgyalását f. év december hó 21-ikére tűzte ki a nagykanizsai törvényszék. Vádlottakként lovag Zolnay Viktor, Zolnay Béla és Elek vannak perbe hiva. A bűnper előzménye az, hogy a három Zolnay testvér állítólag szándékosan beugrasztotta Festetics Pál grótot a jelöltségbe. A vád azt mondja, hogy a lovakok szövetkeztek Baký Miklós kunszentmiklósi emberrel és egy Friedmann nevű úrral, — ez utóbbit a bíróság még mai napig sem tudja feltalálni, — felkeresték a grótot, s mint csáktornyai és perlaki polgárok bemutatván magukat, felajánlották neki a csáktornyai mandátumot. A gróf a legnagyobb örömmel vállalta a jelöltséget s átadott a deputációnak alkotmányos költések címén kerek 2000 koronát. A deputáció a pénzzel — hangulat keltés végett

— lement Csáktornyára. Itt is voltak, jelölgyűlést is tartottak, amelyből Festetics grófnak költői szárnyalású üdvözlő telegrammot is menesztettek. A sürgöny alatt tekintélyes polgárok aláírásai voltak olvashatók. Erre újra jött a kortések számára pénz-Rövidesen Festetics Pál gróf személyesen jött Csáktornyára, hol is a Hencsey-féle vendéglő kerthelyiségében jényes programmbeszédet is tartott. Ekkor azonban nagy meglepetésre kisült, hogy a polgárok emlegetik ugyan a gróf jelöltségét, de sem a jelölő értekezletről, sem pedig a menesztett sürgönyről mit sem tudnak. A gróf látva a becsapást, visszalépett s a Zolnay testvéreket csalásért feljelentette. Így szól a vád. A három Zolnay testvér azonban tagadja, hogy család szándékaik lettek volna. Ők a gróftól megbízást kaptak arra, hogy korteskedjenek, s ezt meg is tették. A főltárgyalás, — mely e hó 21-én tartatik meg Nagykanizsán, — eredményét nagy érdeklődéssel várják úgy Nagykanizsán, mint pedig a csáktornyai választókerületben.

— **A légrádi Drávahíd.** A zalamegyei Légrád község régi óhaja, hogy tulajdonát képező s vámszedési joggal felruházott olcsó Dráva-rév helyett a kormány államköltségen vegleges jellegű hidat építtessen. Ebben az ügyben a légrádiak Dobrovics Milán lelenyei orsz. képviselő vezetésével eljárak a kormánynál, a kereskedelmi miniszter azonban még október hóban értesítette Zalamegyét, hogy a kérést nem teljesítheti. A kormány leiratának e része így hangzik:

«Bármennyire méltánylom is a kérényben felsorolt indokokat, mégis, sajnalatomra nem vagyok abban a helyzetben, hogy a kérelmet teljesíthessem, mert egyfelől ezen célra fedezet nem áll rendelkezésemre, másfelől pedig mindaddig, míg az országos jelentőségű és fontosága közepdunai áthidalások nem létesítenek, más, kevésbé általános közérdekű, de nagy költséget igénylő hidak építését kilátásba nem vehetem».

E leirat folytán rem marad más hátra mint hogy a hidat a légrádiak kormánytámogatás nélkül megépítsék. Ez szándékukban van, mert a hid megépítését felette szükségesnek tartják. Dobrovics képviselő ebben az ügyben Pallós Ignác vasutépítési vállalkozóval tárgyalt, ki hajlandó a hidat aránylag méltányos költséggel megépíteni. Pallós még a jövő hét folyamán leérkezik Légrádra, hol a tárgyalásokat folytatja és helyszíni szemlét tart.

— **Testületi tisztelgés.** A «Muraközi Tanítókör» azon alkalomból, hogy a csáktornyai áll. tanítóképző intézet igazgatói állására Zrínyi Károly képzőintézeti tanár nevezetelt ki, f. hó 8-án délelőtt 11 órakor testületileg üdvözölte az igazgatót új állásában. Az üdvözlésnél Brauner Lajos, körelnök vezetése alatt Muraköz különböző jellegű népoktatási tanintézeteiből mintegy 15 kartárs vett részt. Brauner Lajos a tanítókör elnöke, lelkes szavakkal adott kifejezést azon öröm felett, mely a kör egyik legrégebbi kartársát, igaz barátját és tevékeny tagját érte ezen kitüntetés alkalmából. Ezen örömben osztozkodnak ők is, mert ebben a kitüntetésben megismerés és felemelve látják a tanítóságot, a népoktatás ügyét is. Majd hiven ecsetelve, mint a kör tagjának a kör felvirágoztatása érdekében 28 éven át kifejtett tevékenységét, lelke melegebből kéri az új igazgatót, hogy nehéz, de magasztos állásában szeresse továbbra

is a tanítóságot, mint ahogy ők szeretik. Végül, hogy Muraköz tanügyének s mindnyájunkkal a közös magyár nemzeti kultúra jövőjének emelésére, biztosítására s felvirágoztatására szentelt áldásos munkában tölthesse el mindvégig napjait: hosszú életet s az Isten áldását kívánja nehéz pályáján. Zrínyi Károly tanítóképző intézeti igazgató meleg szavak kíséretében fejezte ki köszönetét a megjelent tagoknak ezen szives megemlékezésért, s egyben biztosította ugy a jelenvolt, mint a távoli kartársakat, hogy ő továbbra is megmarad a tanítóság, kartársai előtt az, aki a múltban volt. Büszkeség tölti el a lelkét, valahányszor az emlékezet révén visszagondol egykori néptanítói működésére, s ő csakis ezen a révén juthatott el oda, ahova jelenleg a magas tanügyi kormány helyezte. Kéri a kartársakat, hogy ajándékozzák meg őt továbbra is szeretetűkkel, bizalmukkal, a melyre mindenkor büszke lesz, s a melyre mindenkor édesen fog visszaemlékezni. A jelen voltak lelkes éljenzéssel fogadták Zrínyi Károly igazgató őszinte és szíves szavait. Az üdvözléshez táviratilag fejezték ki csatlakozásukat: Tihanyi Lajos ráckanizsai áll. vezető tanító és az alsódomborui s a katori közs. tanítótestület.

— **Meghívó.** A «Csáktornyai Jótékony-célú Nőegylet» a helybeli fiatalság közreműködésével saját alapja javára 1908. évi január hó 11-én a «Zrínyi»-szálló nagytermében táncsal egybekötött zártkörű teastélyt rendez. Kezdeté 8 órakor. Belépti díj személyenkint 2 korona.

— **Kérelem.** A helybeli Jótékony-célú Nőegylet jövő év január 11-án táncsal egybekötött zártkörű teastélyt rendez. A mulatság fényesnek ígérkezik, az előkészületek nagyban folynak. Akik e teastélyre tévedésből meghívott nem kaptak, s arra igényt tartanak, sziveskedjenek a rendezőbizottság elnökéhez Pálya Mihályné urnához fordulni.

— **Tűz.** Folyó hó 9-én a délutáni órákban Szelenccén Králics Bálint ugyanottani lakos telkén egy szalmakazal meggyuladt és csak a lakosság erélyes közreműködésének köszönhető, hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt. A leégett kazal biztosítva nem volt. A kár meghaladja a 60 koronát. A tüzet Stankó István 6 éves és Rumlin Tamás 7 éves gyermekek kövelték el, kik a kazal körül valószínűleg gyufával játszottak.

— **Halálozás.** Charmatz Jónás a Muraközi lakarekpenztár igazgatósági tagja, az izraelita hitközség templomgondnoka f. hó 12-én éjjel fél 1 órakor, életének 76-ik évében hirtelen elhunyt. Özvegye, két fia és kiterjedt rokonsága gyászolja. — 13-án délután 2 órakor helyezték nagy részvél mellett örök nyugalomra. Béke poraira!

— **Meghívó.** A «Csáktornyai Kisdédóvó Egyesület» ez évi közgyűlését ma délután fél 3 órakor tartja meg saját helyiségében a következő tárgysorozattal: 1) Az elnök lemondása és új elnök választása. 2) Elnöki jelentés. 3) A jelen iskolaévrre szóló költségvetés. 4) A számvizsgáló bizottság jelentése. 5) Óvónő jelentése. 6) Az óvó államosítás. 7) Esetleges indítványok. — A közgyűlést délután 2 órakor választmányi ülés előzi meg. A tisztelt tagokat minél nagyobb számban való megjelenésre ez uton is kéri az elnökség.

— **Balatonfűred megvétele.** Balatonfűredről írják, hogy ott a Bencés-tanítórend tulajdonában lévő fűrdőintézet megvétele

és fejlesztése céljából mozgalom indult meg részvénytársaság alapítására. A tervet mindenfelé igen kedvezően fogadták. A mozgalom élén állanak Esterházy Ferenc gróf, Kéty Károly és babarói Schwarzer Ottó egyetemi orvosok, Kautz Gyula, Palotay Ferenc dr. veszprémi nagyprepost és mások.

— **Dr. Székely Kornél** fogorvos rövid időre városunkba érkezett és a Zrínyi-szállóban tartja rendelését. Összes eddigi tartózkodó helyeiről a legnagyobb elismerés sikerével távozott, így a lapunkban ma közölt hirdetését a legmelegebben ajánljuk b. olvasóink figyelmébe. Valóban ideje lenne, hogy egy lelkiismeretes fogorvos ideszoktatásával, a fogművesek működését lehetetlenné tegyék.

— **A Liniment Capsici comp.**, a Horgony-Pain-Expeller Igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuszál stb.-nél a Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkórnál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altestnek Linimenttel való bedörzsöléssel mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszert jó eredményül alkalmaztatott bedörzsölésként az influenza ellen is és üvegekben: á 80 fillér, 1 kor. 40f. és 2 korona a legtöbb gyógyt. kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Ricster-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a »Horgony« védjegyre és a Rikster cégjegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

— **A megyeházából.** A f. hó 9-én megtartott vármegyei közgyűlés rendkívül nagy érdeklődéssel folyt le Zalaegerszegen. A közgyűlés a következő Muraköz érdeklő fontosabb pontokat intézte el: a) Filipits Lajos, a csáktornyai választókerület országgyűlési képviselője, drávavásárhelyi plébános, továbbra is a közigazgatási bizottság tagja marad. b) A központi választmány tagjai lettek a csáktornyai választókerületből Molnár Elek, dr. Tamás János és Filipits Lajos. c) Foglalkozott s egyúttal megállapította a közgyűlés a korcsmák, sörházak és pálinkamérések záróját is. Az alispán előterjesztése szerint a járási székhelyeken nyáron este 9-ig, télen 8-ig lehetnek nyitva és nyáron reggeli 6, télen 7 óra előtt ki nem nyithatók. Vasárnap és egyéb ünnepnapokon égetett szeszt, pálinkát egyáltalában nem szabad eladni. Bort, mustot és sört is csak eelőtt 11 órától kezdve nyáron este 8, télen este 6 óráig. Az italmérés: üzletekben való zenélést eltiltják. Az alispán megjegyzi, hogy mind ennek csak úgy lenne értelme, — ha a közgyűlés bizottságot küldene ki a fogadók, vendéglők és kávéházak szabályrendeletének módosítására, mert a törvény szerint vendéglő az, melyben ételket is szolgálnak fel, tehát a korcsma s vendéglő. — Koller István bizottsági tag a javaslat módosítására nézve azon indítványt terjeszt elő, hogy a korcsmák vasárnap és ünnepnapokon zárva legyenek. A közgyűlés ilyen javaslat és szabályrendelet elkészítésével bizza meg az alispánt.

— **Csalódní emberi dolog,** de nem okvetlenül kell. Ha e névre «RÉTHY» figyelünk, úgy nem csalódnunk, hanem eredeti Pemetefű-cukorkát kapunk 60 fillérért, még pedig egy kedvelt régi magyar háziszert, mely köhögés, rekedtség és hurutos bántalmak sok ezer esetében oly kitűnően beváll. De vigyázzon, hogy a doboz és a cukorka minden darabján rajta legyen a «RÉTHY» név.

— **Elveszett pénz.** Fundák Mátyás kotori lakos a f. évi november hó 25-én megtartott csáktornyai vásár alkalmával a

vásárlér és a pályaudvar közötti utvonalon 78 koronát tartalmazó bór bugylerárisát ismeretlen módon elvesztette. Tartalmazott 2 drb. 10 koronást, 9 drb. 5 koronást a többi forintos és koronás volt.

— **A karácsonyi ünnepek alkalmából figyelemztetés** a postát igénybe vevő közönség érdekében. Minden egyes küldemény a tartalomnak megfelelően, de minden esetre jó anyaggal és tartóan becsomagolandó. Élelmiszerek, játékok, gyümölcs szövet, kalap, ruha, fehéremű, külön-külön burkolandó. Ezüst- és aranyeműeket, továbbá pénzt a fennebb felsorolt tárgyakkal együttes csomagolni nem tanácsos, mert esetleges kártérítésnél figyelembe nem vétetnek s már a nyomozásnál a tényállás kiderítését hátráltatja. Ehez képest: Jelentékenyebb értékű tárgyak kivált, ha neveltség, dörzsölés, nyomás vagy ütés által könnyen megsérülhetnek pl: csipkék, selyemkémek stb. és oly küldemények, melyek nagyobb távolságra és kivált tengelyen szállítatnak, értékük, terjedelmük és súlyukhoz képest megfelelő módon közönséges, vagy fonákjával kifelé fordított viaszos vászonba, bőrbé, szükség esetén vászonnal körülburkolat dobozba teendő és jól körülkötendő, vagy jó szerkezetű erős faladába csomagolandó. Ékszerek, drágaságok tokban elhelyezve, azonfölül vászonnal körülburkolva, erős fadóbozba vagy faladácskába zárva, jól körülkötözve és lepecsételve adandók fel. Csekélyebb értékű tárgyak csomagolásához elégséges, ha jó minőségű és többrétű szmogoló papírba burkolatnak és egy darabból álló erős zsineggel többszörösen körülkötöttek. Csomagolás nélkül csak bezárt utazótaszkák, bőröndök, jól arbronsolt hordók, erősen beszegeezett ládák; továbbá már nem vérző egy-egy darab vad adható fel. Több darab vad pl: nyúl, fácán, fogoly stb csakis csomagolva adható postára. Bécs városba és annak környékére szólló hal küldemények göngyölítésre, könnyű felismerés céljából egy negyedrért vörös papir ragasztandó. Ily csomagokat célszerű még egy második címkével is ellátni, hogy azon esetben, ha az egyike leszakadna, a kézbesítés mégis akadálytalanul eszközölhető legyen. Célszerű egy címirat másolatot a küldeménybe legfölül elhelyezni. Hogy a küldeményeket még az nap biztosan tovább küldeni lehessen: igen kívánatos, hogy a küldemények feladása a délelőtti órában történjék.

Közüoktatásügy.

Az idegenajku gyermekek szoktatása, hogy az iskolán kívül is maguk közt magyarul beszéljenek.

Felolvasta Szobotián a »Muraközi Tanítóörk« rendes gyűlésén **Bezenhofer Mihály.**

(Folytatás.)

Sajnos, ez az előbb idézett németesítő korszakban szintén nem a magyarság előnyére történt, de ma már mások a viszonyok ott is. Nagynardán, egyik vas megyei horvát községben pl. maga a plébános hozta be a magyar isteni tiszteletet; Bozok, Tömörd községek már megmagyarosodtak; s több község a legjobb úton van e tekintetben. Országnrészre van ebben az öznetlen néptanító karnak, a szinmagyar középiskoláknak.

Muraköz e tekintetben teljesen iskoláira van utalva. És épen ez okoknál fogva nem olyan könnyű itt a tanító működése, mint az előbb említett vidéken. Hogy mégis célt érünk, ez leginkább a nép hazafias érzésének, az intelligencia és atanult osztály támogatásának és főképen a legutóbb fellendült és megeléknült Muraköz kereskedelmének és iparának köszönhető. Csáktornya, Perlak lakóinak példája különösen buzdítólag hat az egész környékre.

Hogy néptük megmagyarosítása rövid időn belül okvetlenül bekövetkezik, ezt garantálja kir. tanfelügyelőségünk következetes, pedáns eljárása s a most már többségben levő községi és állami iskolák tevékeny részvétele. S ha majd a többi néhány iskolát is, — ami szintén rövid időn belül okvetlenül be fog következni, mert eredetileg minden muraközi iskola községi jellegű volt — függetleníti, akkor minden alattomos gáncskodás megszűnik, s közoktatásunk e vidéken is elérí a teljes győzelmét.

E bevezető sorokat kénytelen voltam azon

támadások cáfolatául felhozni, melyekkel a szomszédban a politikáknak, különösen az egyháziak bennünket minden alap nélkül meggyanusítanak s erőszakos magyarosítással vádolnak. Ezzel némiképen meg akarom világítani, hogy közoktatásunkat se azelőtt, se dicső Eötvösünk óta sohasem a politika, annál kevésbé az erőszakos magyarosítás vezette. Ellenkezőleg inkább az ideálizmus, a független-liberális elvek, s a magyar nép vesztéletet testvéri jóindulatánál fogva a nemzeti-ségek a honfoglalás óta, a később bekövetkezett gyászos idők alatt is mindig testvéreink fektette, akikkel nemcsak a jogokban testvériesen megosztzkodott, hanem kulturális intézményeiket is mindenkor előmozdította, istápolta.

Ezek után pedig rátérek felolvasásom tulajdonképeni tárgyára, a magyar beszéd intenzívebb kultiválására és terjesztésére.

Adataimat, melyeket részint a saját tapasztalataimból, részint az én jó és derék kartársaim munkásságából merítettem, pontokba, fejezetekbe foglalom össze és szölok magáról az iskoláról ebben a funkciójában; majd a népről, akinek érdekében működünk s végül a tanító teendőiről, ha sikert akar elérni.

I.

Az elemi iskola nemzetiségi vidéken.

Témám megválasztásánál nem az ötletzettség vezérelt. Mindenki közülök, aki a nemzetiségi vidéken való működésben örömet lel, okvetlenül már maga is megpróbálta, vagy meg is tette azt, amiről én a késői utód most beszámolok; természetesen a magam tapasztalatairól feljegyztem, de a gyakorlatban kipróbált tapasztalatokról.

A népiszkolának az első s főfontosságú feladata közé tartozik a hazafias és vallásos irányú nevelés, továbbá az elemi ismeretek terjesztésén kívül az állami magyar nyelvnek a megtanítása. Úgy az állam, mint a nép jól felfogott érdeke kívánja ezt.

Tanítványainkat már az első osztályban meg lehet tanítani magyarul és pedig kevés jóakarattal mellett nagyon könnyen.

Az én tanításom alapja, amit sohasem szünök meg hirdetni: a gyermekek szeretete. Módszerem a szemléltetésen alapul és a kérdve-kifejtő tanakat használom minden osztályban és lehetőleg minden tantárgnyál.

A tanítás nyelve a magyar.

Mindjárt az év elején arra törekszem, hogy a tanulók hangosan feleljenek. Magam a szavakat messzehallhatóan ejtem ki. Ha ez eleinte természetellenesnek tűnik is fel, de ez okvetlenül szükséges a szavak helyes megtanulása végett. Persze, az iskolában tanulja meg a tanuló az összes magyar kifejezéseket, azért beszéd- és értelemgyakorlat alapján kell tanítanunk mindent, amit a gyermek maga körül az iskolában, otthon és künt lát, s a mit a tankönyvek fel nem ölelnek. Nagy szolgálatot tesznek a készség elérésére a játékok.

A gyermekek szeretnek játszani. Egy híres megfigyelő és utazó szerint, ezen hajlamukat tekintve, a gyermekek mindenütt egyformák. Ha a gyermeket valamire meg akarjuk tanítani, vagy valaminek az elvégzésére rá akarjuk bírni, többnyire ahhoz a szenvedélyéhez folyamodunk, mely teljesen uralkodik felette. Én a játékszenvedélyüket használom fel arra, hogy az iskolán kívül is maguk közt magyarul beszéljenek.

Az új állásom elfoglalásakor azonnal megfigyeltem, mit játszanak a gyermekek maguk közt legszívesebben? A nyereszkedő játékokat megtiltom, s tanítók számos más játékokat, amelyet mindig szívesen játszanak, közben természetesen magyarul beszélnek, mert most tanulták ezeket a játékokat. Legjobban lehet a leányok sütés-főzés, lakodalmas s az ezzel járó boltos játékokat kihasználni. Azért fontos ez, mert ezen játékokban kis testvéreik is részt vesznek. Ez az ő gyermekkertjük. Ezáltal már a kicsinyek is megtanulnak kissé magyarul. Csak az tudja ennek az erkölcsi eredményét méltányolni, aki olyan helyen működik, ahol tanító-óvoda, vagy menedékház.

Folyt. köv.

Szerkesztői üzenetek.

Cs... Névtelen közleményekre nem reagálhatunk. Legálább velünk közölje a nevét. Anélkül a legértékesebb közleménynek sem szoríthatunk helyet lapunkban.

Főmunkatárs: Brauner Lajos.

Az elnök indítványát a jelenvoltak egyhangúlag elfogadták s némi eszmecsere után, melyben Wollák, Hajós dr., s elnök vettek részt, kiegészítették a választmányt: háznagynak Pelhő Jenőt, könyvtárnoknak Polesinszky Emilt, s rendes választmányi tagoknak Cvetkovics Antalt, Hajós Ferenc dr.-t és Mencey Károlyt választván meg. Miután az alapszabályok értelmében a választmány működésképes lett, elnök indítványára meghagyták a választmányt, hogy a tagok felvétele s a helyiség megválasztása iránt a gyűlést mihamarabb megtartsa, hogy az alakuló közgyűlés 8 napon belül megtartható legyen.

Értesülésünk szerint ezt a közgyűlést kedden d. u. 5 óraker tartják meg a Horváth-féle kávéházban.

K Ü L Ö N F É L É K.

— **Adományozás.** Ö Felsége a király Horváth Csongor János pécsi kir., járásbírónak, Horváth Ignác helybeli uradalmiszámvevő fiának az ítélőtáblai bírói címet és jellegel adományozta. Az új ítélőtáblai bíró vidékünk szőlőte, több éven keresztül a helybeli kir. járásbírósnál albírói működésben volt, majd innen Perlakra, később Pécsre nevezetett ki járásbírónak. Fényes előléptetése alkalmából mi is melegen üdvözljük.

— **Allattenyésztési felügyelőség** Zalaegerszegen. A földművelésügyi miniszter Zalaegerszeg székhellyel, Zala vármegyére kiterjedő hatáskörrel, új állattenyésztési felügyelőséget szervezett, s annak vezetésével Flandorfer Ignác kir. felügyelőt bízta meg. Eszerint az érdekelték a jövőben minden állattenyésztési ügyben a zalaegerszegi m. kir. állattenyésztési felügyelőséghez fordulhatnak.

— **Fiatal tolvajok.** Négy domásineci fiú, akik közül a legidősebb 14, a legfiatalabb 12 éves, kukoricát loptak, s a lopott gabonát eladva, az árán szép egyetértéssel megosztózkodtak. Az elmúlt hét folyamán ugyanis Tomásics József gazda padlásáról eltűnt másfél métermázsza kukorica. A csendőrök följelentés folytán kinyomozták, hogy Zerna Soma, Frázis Simon, Anderko Iván és Gyurkics Iván voltak a tettesek, akik a lopott kukoricát Steinberger Simon domásineci kereskedőnek adták el.

— **Kortések a bíróság előtt.** Olvasóink bizonyosan emlékeznek még a legutolsó csáktornyai képviselőválasztás eseményeire. A kerület ugyanis néhai Ziegler Kálmán lemondásával megüresedett s néhány napig Festetics Pál gróf is jelöltként szerepelt. A gróf jelöltségének előzményeit és következményeit fogja felderíteni az a bűnper, a melynek tárgyalását f. év december hó 21-ikére tűzte ki a nagykanizsai törvényszék. Vádlottaként lovag Zolnay Viktor, Zolnay Béla és Elek vannak perbe hiva. A bűnper előzménye az, hogy a három Zolnay testvér állítólag szándékosan begrasztotta Festetics Pál grófot a jelöltségbe. A vád azt mondja, hogy a lovakok szövetségnek Bakó Miklós kunszentmiklósi emberrel és egy Friedmann nevű úrral, — ez utóbbit a bíróság még mai napig sem tudja feltalálni, — felkeresték a grófot, s mint csáktornyai és perlaki polgárok bemutatván magukat, felajánlották neki a csáktornyai mandátumot. A gróf a legnagyobb örömmel vállalta a jelöltséget s átadott a deputációnak alkotmányos költéségek címén kerek 2000 koronát. A deputáció a pénzzel — hangulat kellés végett

— lement Csáktornyára. Itt is voltak, jelölgyűlést is tartottak, amelyből Festetics grófnak költői szárnyalású üdvözlő telegrammot is menesztettek. A sürgöny alatt tekintélyes polgárok aláírásai voltak olvashatók. Erre újra jött a kortések számára pénz-Rövidesen Festetics Pál gróf személyesen jött Csáktornyára, hol is a Hencsey-féle vendéglő kethelyiségében jényes programbeszédet is tartott. Ekkor azonban nagy meglepetésre küldt, hogy a polgárok emlegetik ugyan a gróf jelöltségét, de sem a jelölő értekezletről, sem pedig a menesztett sürgönyről mit sem tudnak. A gróf látva a becsapatást, visszalépett s a Zolnay testvéreket csalásért feljelentette. Így szól a vád. A három Zolnay testvér azonban tagadja, hogy csalárd szándékaik lettek volna. Ők a gróftól megbízást kaptak arra, hogy korteskedjenek, s ezt meg is tették. A főtárgyalás, — mely e hó 21-én tartatik meg Nagykanizsán, — eredményét nagy érdeklődéssel várják úgy Nagykanizsán, mint pedig a csáktornyai választókerületben.

— **A légrádi Drávahíd.** A zalamegyei Légrád község régi óhaja, hogy tulajdonál képező s vámszedési joggal felruházott olcsó Dráva-rév helyett a kormány államköltségen végleges jellegű hidat építtessen. Ebben az ügyben a légrádiak Dobrovics Milán letenei orsz. képviselő vezetésével eljárta a kormánynál, a kereskedelmi miniszter azonban még október hóban értesítette Zalamegyét, hogy a kérést nem teljesítheti. A kormány leiratának e része így hangzik:

«Bármennyire méltánytóm is a kérényben felsorolt indokokat, mégis, sajálatomra nem vagyok abban a helyzetben, hogy a kérelmet teljesíthessem, mert egyfelől ezen célra fedezet nem áll rendelkezésemre, másfelől pedig mindaddig, míg az országos jelentőségű és fontosságú középudnai áthidatások nem létesítenek, más, kevésbé általános közérdekű, de nagy költséget igénylő hidak építését kilátásba nem vehetem».

E leirat folytán rem marad más hátra mint hogy a híd a légrádiak kormánytámogatás nélkül megépítsék. Ez szándékukban van, mert a híd megépítését felette szükségesnek tartják. Dobrovics képviselő ebben az ügyben Pallós Ignác vasútépítési vállalkozóval tárgyalt, ki hajlandó a híd aránylag méltányos költséggel megépíteni. Pallós még a jövő hét folyamán leérkezik Légrádra, hol a tárgyalásokat folytatja és helyszíni szemlét tart.

— **Testületi tisztelgés.** A «Muraközi Tanítóképző» azon alkalmából, hogy a csáktornyai áll. tanítóképző intézet igazgatói állására Zrínyi Károly képzőintézeti tanár nevezetett ki, f. hó 8-án délelőtt 11 óraker testületileg üdvözölte az igazgatót új állásában. Az üdvözlésnél Brauner Lajos, körelnök vezetés alatt Muraköz különböző jellegű népoktatási tanintézetéből mintegy 15 kartárs vett részt. Brauner Lajos a tanítóképző elnöke, lelkes szavakkal adott kifejezést azon öröm felett, mely a kör egyik legrégebbi kartársát, igaz barátját és tevékeny tagját érte ezen kitüntetés alkalmából. Ezen örömben osztozkodnak ők is, mert ebben a kitüntetésben megtisztelve és felemelve látják a tanítószágot, a népoktatás ügyét is. Majd híven esetenve, mint a kör tagjának a kör felvirágoztatása érdekében 28 éven át kifejtett tevékenységét, lelke melegéből kéri az új igazgatót, hogy nehéz, de magasztos állásában szeresse továbbra

is a tanítószágot, mint ahogy ők szeretik. Végül, hogy Muraköz tanügyének s mindnyájunknak a közös magyar nemzeti kultúra jövőjének emelésére, biztosítására s felvirágoztatására szentelt áldásos munkában tölthesse el mindvégig napjait: hosszú életet s az Isten áldását kívánja nehéz pályáján. Zrínyi Károly tanítóképző intézeti igazgató meleg szavak kíséretében fejezte ki köszönetét a megjelent tagoknak ezen szíves megemlékezésért, s egyben biztosította ugy a jelenvot, mint a távoli kartársakat, hogy ő továbbra is megmarad a tanítószágot, kartársai előtt az, aki a múltban volt. Büszkeség tölti el a lelkét, valahányszor az emlékezet révén visszagondol egykori néptanítói működésére, s ő csakis ezen a réven juthatott el oda, ahova jelenleg a magas tanügyi kormány helyezte. Kéri a kartársakat, hogy ajándékozzák meg őt továbbra is szeretetükkel, bizalmukkal, a melyre mindenkor büszke lesz, s a melyre mindenkor édesen fog visszaemlékezni. A jelenvotak lelkes éljenzéssel fogadták Zrínyi Károly igazgató őszinte és szívélyes szavait. Az üdvözléshez táviratlag fejezték ki csatlakozásukat: Tihanyi Lajos ráckanizsai áll. vezető tanító és az alsódomborui s a katori közs. tanítótestület.

— **Meghívó.** A «Csáktornyai Jótékony-célú Nőegylet» a helybeli fiatalság közreműködésével saját alapja javára 1908. évi január hó 11-én a «Zrínyi»-szálló nagytermében táncal egybekötött zártkörű teaesztélyt rendez. Kezdeté 8 óraker. Belépti díj személyenkint 2 korona.

— **Kérelem.** A helybeli Jótékony-célú Nőegylet jövő év január 11-én táncal egybekötött zártkörű teaesztélyt rendez. A mulatság fényesnek ígérkezik, az előkészületek nagyban folynak. Akik e teaesztélyre tévedésből meghívót nem kaptak, s arra igényt tartanak, sziveskedjenek a rendezőbizottság elnökéhez Pálya Mihályné urnóhoz fordulni.

— **Tűz.** Folyó hó 9-én a délutáni órákban Szelencén Králics Bálint ugyanotani lakos telkén egy szalmakazal meggyuladt és csak a lakosság erélyes közreműködésének köszönhető, hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt. A leegelt kazal biztosítva nem volt. A kár meghaladja a 60 koronát. A tűzet Stankó István 6 éves és Rumlin Tamás 7 éves gyermekek követték el, kik a kazal körül valószínűleg gyulával játszottak.

— **Halálozás.** Charmatz Jónás a Muraközi takarékpénztár igazgatósági tagja, az izraelita hitközség templomgondnoka f. hó 12-én éjjel fél 1 óraker, életének 76-ik évében hirtelen elhunyt. Özvegye, két fia és kiterjedt rokonsága gyászolja. — 13-án délután 2 óraker helyezték nagy részvét mellett örök nyugalomra. Béke poraira!

— **Meghívó.** A «Csáktornyai Kisdudóvó Egyesület» ez évi közgyűlését mai délután fél 3 óraker tartja meg saját helyiségében a következő tárgysorozattal: 1) Az elnök lemondása és új elnök választása. 2) Elnöki jelentés. 3) A jelen iskolaévre szóló költéséggel. 4) A számvizsgáló bizottság jelentése. 5) Óvónő jelentése. 6) Az óvó állammosítása. 7) Esetleges indítványok. — A közgyűlést délután 2 óraker választmányi ülés előzi meg. A tisztelt tagokat minél nagyobb számban való megjelenésre ez uton is kéri az elnökség.

— **Balatonfüred megvétele.** Balatonfüredről írják, hogy ott a Bencés-tanítórend tulajdonában lévő fürdőintézet megvétele

és fejlesztése céljából mozgalom indult meg részvénytársaság alapítására. A tervet mindenfelé igen kedvezően fogadták. A mozgalom élén állanak Esterházy Ferenc gróf, Kéty Károly és babarci Schwarzer Ottó egyetemi orvostanár, Kautz Gyula, Palotay Ferenc dr. veszprémi nagyrépost és mások.

— **Dr. Székely Kornél** fogorvos rövid időre városunkba érkezett és a Zrínyi-szállóban tartja rendelését. Összes eddigi tartózkodó helyeiről a legnagyobb elismerés sikerével távozott, így a lapunkban ma között hirdetését a legmelegebben ajánljuk b. olvasóink figyelmébe. Valóban ideje lenne, hogy egy lelkiismeretes fogorvos ideszoktatásával, a fogművesek működését lehetetlenné tegyék.

— **A Liniment Capsici comp.**, a Horgony-Pain-Expeller Igazi, népszerű háziszserű lett, mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuszál stb.-nél a Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő; sőt járványkórna, minő: a kolera és hányó-hasfolyás, az altestnek Linimenttel való bedörzsöléssel mindig igen jók bizonyult. Ezen kitűnő háziszserű jó eredményül alkalmazottat bedörzsölésként az influenza ellen is és üvegekben: á 80 fillér, 1 kor. 40f. és 2 korona a legtöbb gyógyt. kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Riester-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a »Horgony« védjegyre és a Rikhter cégjegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

— **A megyeházából.** A f. hó 9-én megtartott vármegyei közgyűlés rendkívül nagy érdeklődéssel folyt le Zalaegerszegen. A közgyűlés a következő Muraközi érdeklő fontosabb pontokat intézte el: a) Filipits Lajos, a csáktornyai választókerület országgyűlési képviselője, drávasárhelyi plébános, továbbra is a közigazgatási bizottság tagja marad. b) A központi választmány tagjai lettek a csáktornyai választókerületből Molnár Elek, dr. Tamás János és Filipits Lajos. c) Foglalkozott s egyúttal megállapította a közgyűlés a korcsmák, sörházak és pálinkamérések záróját is. Az alispán előterjesztése szerint a járási székhelyeken nyáron este 9-ig, télen 8-ig lehetnek nyitva és nyáron reggeli 6, télen 7 óra előtt ki nem nyithatók. Vasárnap és egyéb ünnepnapokon égetett szeszt, pálinkát egyáltalában nem szabad eladni. Bort, mustot és sört is csak eelőltt A1 órától kezdve nyáron este 8, télen este 6 óráig. Az italmérés: üzletekben való zenélést tiltják. Az alispán megjegyzi, hogy mind ennek csak úgy lenne értelme, — ha a közgyűlés bizottságot küldene ki a fogadók, vendéglők és kávéházak szabályrendeletének módosítására, mert a törvény szerint vendéglő az, melyben ételket is szolgálnak fel, tehát a korcsma s vendéglő. — Koller István bizottsági tag a javaslat módosítására nézve azon indítványt terjeszt elő, hogy a korcsmák vasárnap és ünnepnapokon zárva legyenek. A közgyűlés ilyen javaslat és szabályrendelet elkészítésével bizza meg az alispánt.

— **Csalódní emberi dolog,** de nem okvetlenül kell. Ha e névre »RÉTHY« figyelünk, úgy nem csalódnunk, hanem eredeti Pemeteffi-cukorkát kapunk 60 fillérért, még pedig egy kedvelt régi magyar háziszser, mely köhögés, rekedtség és hurutos bántalmak sok ezer esetében oly kitűnően bevált. De vigyázzon, hogy a doboz és a cukorka minden darabján rajta legyen a »RÉTHY« név.

— **Elveszett pénz.** Fundák Mátyás katori lakos a f. évi november hó 25-én megtartott csáktornyai vásár alkalmával a

vásárlér és a pályaudvar közötti utvonalon 78 koronát tartalmazó bór bugylerárisát ismeretlen módon elvesztette. Tartalmazott 2 drb. 10 koronást, 9 drb. 5 koronást a többi forintos és koronás volt.

— **A karácsonyi ünnepek alkalmából figyelmeztetés** a postát igénybe vevő közönség érdekében. Minden egyes küldemény a tartalomnak megfelelően, de minden esetre jó anyaggal és tartóan besomagolandó. Élelmiszerek, játékok, gyümölcs szövet, kalap, ruha, fehéremű, külön-külön burkolandó. Ezüst- és aranyműveket, továbbá pénzt a fennebb felsorolt tárgyakkal együtve csomagolni nem tanácsos, mert esetleges kártérítésnél figyelembe nem vétetnek s már a nyomozásnál a tényállás kiderítését hátráltatja. Ehez képest: Jelentékenyebb értékű tárgyak kivált, ha nedvesség, dörzsölés, nyomás vagy ütés által könnyen megsérülhetnek pl: csipkék, selyemkelmék stb. és oly küldemények, melyek nagyobb távolságra és kivált tengelyen szállítatnak, értékük, terjedelmük és súlyukhoz képest megfelelő módon közönséges, vagy fonákjával kifelé fordított viaszos vászonba, bőrbé, szűkség esetén vászonnal körülburkolt dobozba teendők és jól körülkötendő, vagy jó szerkezeti erős faládba csomagolandók. Ékszer, drágaságok tokban elhelyezve, azonfölrül vászonnal körülburkolva, erős fadóbozba vagy faládáskába zárva, jól körülkötözve és lepecsételve adandók fel. Csekélyebb értékű tárgyak csomagolásához elégséges, ha jó minőségű és többrétegű szomogoló papírba burkolatnak és egy darabból álló erős szinnyel többszörösen körülkötöttek. Csomagolás nélkül csak bezárt utazótáskák, bőröndök, jól arbronsolt hordók, erősen beszegezett ládák; továbbá már nem vérző egy-egy darab vad adható fel. Több darab vad pl: nyúl, fácán, fogoly stb csakis csomagolva adható postára. Bécs városba és annak környékére szóló hal küldemények göngyöltére, könnyű felismerés céljából egy negyedrév vörös papír ragasztandó. Ily csomagokat célszerű még egy második címkével is ellátni, hogy azon esetben, ha az egyike leszakadna, a kézbesítés mégis akadálytalanul eszközölhető legyen. Célszerű egy címirat másolatot a küldeménybe legfölrül elhelyezni. Hogy a küldeményeket még az nap biztosan tovább küldeni lehessen: igen kívánatos, hogy a küldemények feladása a délelötti órában történjék.

Közoktatásügy.

Az idegenajku gyermekek szoktatása, hogy az iskolán kívül is maguk közt magyarul beszéljenek.

Felolvasva Szoboticán a »Muraközi Tanítókör« rendes gyűlésén **Bezenhofer Mihály.**

(Folytatás.)

Sajnos, ez az előbb idézett németesítő korcsakban szintén nem a magyarság előnyére történt, de ma már mások a viszonyok ott is. Nagynardán, egyik vasmegeyei horvát községben pl. maga a plébános hozta be a magyar isteni tiszteletet; Bozsok, Tömörd községek már megmagyarosodtak; s több község a legjobb úton van e tekintetben. Oroszlánrésze van ebben az őznetlen néptanítói karnak, a szinmagyar középiskoláknak.

Muraköz e tekintetben teljesen iskoláira van utalva. És épen ez okoknál fogva nem olyan könnyű itt a tanító működése, mint az előbb említett vidéken. Hogy mégis célt érünk, ez leginkább a nép hazafias érzésének, az intelligencia és atanult osztály támogatásának és főképen a legutóbb fellendült és megelénkült Muraköz kereskedelmének és iparának köszönhető. Csáktornya, Perlak lakóinak példája különösen buzdítólag hat az egész környékre.

Hogy népünk megmagyarosítása rövid időn belül okvetlenül bekövetkezik, ezt garantálja kir. tanfelügyelőségünk következetes, pedáns eljárása s a most már többségben levő községi és állami iskolák tevékeny részvétele. S ha majd a többi néhány iskolát is, — ami szintén rövid időn belül okvetlenül be fog következni, mert eredetileg minden muraközi iskola községi jellegű volt — függetlenítk, akkor minden alatomos gáncskodás megszűnik, s közoktatásunk e vidéken is eléri a teljes győzelmet.

E bevezető sorokat kénytelen voltam azon

támadások cáfolatául felhozni, melyekkel a szomszédban a politikusok, különösen az egyháziak bennünket minden alap nélkül meggyanusítanak s erőszakos magyarosítással vádolnak. Ezzel némiképen meg akarom világítani, hogy közoktatásunk az azelőtt, se dicse Eötvösként óta sohasem a politika, annál kevésbé az erőszakos magyarosítás vezette, ellenkezőleg inkább az idealizmus, a független-liberális elvek, s a magyar nép vezüszletett testvéri jóindulatánál fogva a nemzeti-ségek a honfoglalás óta, a később bekövetkezett gyásos idők alatt is mindig testvéreinek fektette, akikkel nemcsak a jogokban testvériesen megosztzkodott, hanem kulturális intézményeiket is mindenkor előmozdította, istápolta.

Ezek után pedig rátérek felolvasásom tulajdonképeni tárgyára, a magyar beszéd intenzívebb kultiválására és terjesztésére.

Adataimat, melyeket részint a saját tapasztalataimból, részint az én jó és derék kortársaim munkásságából merítettem, pontokba, fejezetekbe foglalom össze és szólok magáról az iskoláról ebben a funkciójában; majd a népről, akinek érdekében működünk s végül a tanító teendőiről, ha sikert akar elérni.

I.

Az elemi iskola nemzetiségi vidéken.

Témám megválasztásánál nem az ötletesség vezérelt. Mindenki közülünk, aki a nemzetiségi vidéken való működésben örömet lel, okvetlenül már maga is megpróbálta, vagy meg is tette azt, amiről én a késői utód most beszámolok; természetesen a magam tapasztalatairól feljegyzeti, de a gyakorlatban kipróbált tapasztalatokról. A népiskolának az első s főfontosságú feladatai közé tartozik a hazafias és vallásos irányú nevelésen, továbbá az elemi ismeretek terjesztésén kívül az állami magyar nyelvnek a megtanítása. Úgy az állam, mint a nép jól felfogott érdeke kívánja ezt.

Tanítványainkat már az első osztályban meg lehet tanítani magyarul és pedig kevés akarat mellett nagyon könnyen.

Az én tanításom alapja, amit sohasem szünök meg hirdetni: a gyermekek szeretete. Módszerem a szemléltetésen alapul és a kérdve-kifejtő tanalakat használok minden osztályban és lehetőleg minden tantárgynál.

A tanítás nyelve a magyar.

Mindjárt az év elején arra töreksem, hogy a tanulók hangosan feleljenek. Magam a szavakat messzehallhatóan ejtem ki. Ha ez eleinte természetellenesnek tűnik is fel, de ez okvetlenül szükséges a szavak helyes megtanulása végett. Persze, az iskolában tanolja meg a tanuló az összes magyar kifejezéseket, azért beszéd- és értelemgyakorlat alapján kell tanítanunk mindent, amit a gyermek maga körül az iskolában, otthon és künt lát, s a mit a tankönyvek fel nem ölelnek. Nagy szolgálatot tesznek a készség elérésére a játékok.

A gyermekek szeretnek játszani. Egy híres megfigyelő és utazó szerint, ezen hajlamukat tekintve, a gyermekek mindenütt egyformák. Ha a gyermeket valamire meg akarjuk tanítani, vagy valamire az elvégzésére rá akarjuk bírni, többnyire ahhoz a szenvedélyéhez folyamodunk, mely teljesen uralkodik felette. Én a játékszenvedélyüket használok fel arra, hogy az iskolán kívül is maguk közt magyarul beszéljenek.

Az új állásom elfoglalásakor azonnal megfigyeltem, mit játszanak a gyermekek maguk közt legszívesebben? A nyereszkedő játékot megtiltom, s tanítok számos más játékot, amelyet mindig szívesen játszanak, közben természetesen magyarul beszélnek, mert most tanulták ezeket a játékokat. Legjobb lehet a leányok sűtés-főzés, jakodalmas s az ezzel járó boltos játékok kihasználása. Azért fontos ez, mert ezen játékokban kis testvéreik is részt vesznek. Ez az ő gyermekkertjük. Ezáltal már a kicsinyek is megtanulnak kissé magyarul. Csak az tudja ennek az erkölcsi eredményét méltányolni, aki olyan helyen működik, ahol nincs óvoda, vagy menedékház.

Folyt. köv.

Szerkesztői üzenetek.

Cs... Névtelen közleményekre nem reagálhatunk. Legalább velünk közölje a nevét. Anélkül a legértékesebb közleménynek sem szoríthatunk helyet lapunkban.

Főmunkatárs: **Brauner Lajos.**

Sve pošiljke se tičuđ zadržaja novinah, naj se pošiljaju na me, urednika vu Csáktornya.

Izdateljstvo:

knjižara Strausz Sandora, kam se predplate i obznana pošiljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlažeći društveni, znastveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna oena je:

Na celo leta 8 kor
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fil.

Obznane se poleg pogodbe i fa računaju.

MEDJIMURJE

Odgovorni urednik:
RHOSÓCZY ELEK

Glavni surednik:
BEZENHOFER MIHÁLY

Izdatelj i vlastnik:
STRAUSZ SANDOR.

Nije v redu!

Mi tu u Medjimurju na tak lepog ravnicu imamo svoje polje i zemlje, da ako samo malo bolje orjemo, jako dobroga hasna nam doneseju. Pak i presiljeni smo zemlje bolje delati, ar ljudstvo tu samo ztoga živi; ljudstvo se uvek povekšava, a k tomu tu blizu, za sve ljudi, rećimo i za ženske, za vezda još nit ne moći drugo delo zmociti. Ar bile su tu veći i fabrike, naprimer cukorfabrika u Čakovcu, svična fabrika u Prilogu nego sve se je zdošlo, ar za ono vreme su ljudi v obilju živeli. Imeli su svega dost, nesu bili pretrucani, pak su nit ne šteli vu fabriki delati. Samo tak, da bi na čase bilo moći, onda je. Da je kakov osvetek, onda bi već radi dobri ostali, na prošćenje, ali na sejem k Sv. Križu, u Prilog, k Sv. Jeleni, v Nedelište, v Csáktornya i Bog zna još na štera mesta sikkak mera iti, ar ako drugoga zroka nema, veli da zagovora ima; a nikaj drugo ga ne vabi tam, kak ona detećja, bedasta želja, da tām prez reda i na nepotrebnje stvari trošiti more. Nego fabrika nemre tak zestati, ako bi dēnes bili težaki, a zutra pak ne. Vidite zato nemremo mi tak dugo dojt do toga, da bi se i prinas fabrike napravile. Istina, jesu zato i verni, marljivi, strplivni i poštenji težaki, koji od dneva do dneva marljivo delaju, i štēri si ne samo tuliko sluđu, da dobro živiju, nego k tomu si još i lepe peneze prešparaju. Pak ravno tak dobro i lepo živiju iz svojom familijom, kak štēri god drugi gospodar, štēri ikak veliki imetek ima.

Nego vezda vas na jeden drugi, silni posel očem opominati, od česa ste već višeput navuka čuli. Vidite, kak nas dragi Bog rad ima, kak dugu i lepu jesen nam je daruval. Pak kaj vidimo? Da si ljudi svoje zemljčke, — štēre nas hraniju, štēre nam kruha daju, i iz štēri si sve naplačke i druge potreboče prepovali moremo, — neznaju ili zbog nemarnosti nećuju tak predelati, kak bi morali, da ove zemlje zasegurno svojega dobroga ploda donesle. Sve je samo nato ostavljeno: »Ako Bog da.»

Istina, dragi Bog nam sve da, ako smo toga vredni, samo k tomu i delati moramo: — poleg mogućnosti dobro i marljivo. Ar na takvom poslu je i blagoslov božji.

Kaj anda vidimo, da po celom Medjimurju još više kak pol orane zemlje, kaj je ne zasejano, da je još ne zorano. Dragi moji, to je ne v redu! Gđa se človek po cugu pelja, z jedne i druge strani vidi još kuruzinje, kak se beli.

Pak mora človek stranske dalešnje ljude slušati, štēri se ovud peljaju, da se med sobom spominaju, i veliju, da su tu itak nemarni ljudi, ki si ve nećuju zemlje zorati, da je tak duga i lepa jesen. No dragi prijatelji, vu tom vas niti mi braniti nemremo, nit nećemo, nego vas još opominaju

mo, dajte, na vašu hasen bude, ako si zemlje još ve, pred jakom zimom zorjete. Najte nikoga drugoga slušati, prem kakve klepe-taste, brbraste ljude, štēri vam letos ovak, kletu pak onak govoriuju. Pogledjte takvi ljudi delo i gospodarstvo, štēri ne s jezikom kraj kupice, ili pred hižom na klupi, nego s marljivim i redovitim delom zvršavaju svoje posle. Ovi negovoriuju čuda, nego dobro delaju.

To sami znate ako zemlje v jesen zorjete, na protuletju rareje, još pred Gjur-gjevom morete posejati. I to znate, kaj se raneje seja, ili sadi ono je uvek lepše i čeleše i mnogo već sada donese, čuda više beremo. To pak takaj znamo, da v jesen gliboko zorana zemlja, i vu suši duže fajtna oстане, ar v zimi bolje prephne, pak više deždja i snežne vode vuse prime. Vu takvoj zemlji v leti negda, da je suša, ne sfali nikvo silje, i neposusi se tak fletno.

Kaj anda čekati? Morti i to bi vam morali poglavari, ili g. sudec zapovedati?! Željeli ste si lepu jesen. Ve je tu. Pak kaj bi radi još? Segurno blagoslov Božji: pune kuruznjake do novoga kruha.

Kak ste to već sami spazili, v kuruzi, tak na betvi, kak na lati kuruzni kućec, mojj jako čuda kvara napravi. Spreje betovlje pak ga onda veter lahko prelomi, potere. Ov kućec, molj, se na zimu v zemlju skrīje; tojest lutke ovoga metulja su kroz zimu v zemlji. Ako zemlju zorjete, stem i ove kućce fondate. Pak kuliko kvara nam delaju već ovi š ćrvi.

Tu u Medjimurju ta reć hodi: »Neda se z Medjimurja, kak nit perika ne.» Anda ako periku, štēra pol hrane iz zemlje vun potegne, pak čudaput zaduši drugo silje, ako ju iz zemlje š čistiti kanite, onda zemlje većput gliboko zorati morate. V jesen sikkak. Kak težko je tam delati, gde se jentput perika zakoreni, i kak bolša zemlja je tam, gde ju s fondaju. To drugac ne moći dostići, kak s tem da si v jesen zemlje dobro i gliboko zorjemo. Uvek to velim gliboko, ar gliboko more biti zemlja prhka, predelana, onda bude segurno i dobro rodila.

Na tem moramo biti, da nam zemlja duplik hasna bude dala, ar još jedenput više ljudstva mora zdržati i prehraniti, kak je pred rešterimi leti. Vezda nam je jako lepa prilika tu ovo dostići. Kak znate, dopušćeno je opet vu Medjimurju duhana povati. Kaj smo tak težko čekali, došlo nam je i čast onim, ki su se za to pohrinuli. Nego mala falinga je opet i pritom. Ravno oni nesmeju duhana povati, štēri su ga predi povali, gde je i preveša vremena najbolje rasel, v Dolnjem Medjimurju. Tu pri nas v Gornjem Medjimurju, nit su ga onda jako povali, samo koli Belice i Podturna, pak i to bolje tam doli spada, ve ga još menje budu. Nešterim gazdom samo pak se to

ne splaća, ar onda kraj svakoga betva bi morali štrazana imeti. Kaj bude anda stoga? To bude, da zgubimo opef dopušćenje, i Bog zna gđa, mortu onda već nigpar nedobimo engeděly duhana saditi. Zato svaki gazda tu v Gornjem Medjimurju makar na kak malom falatu, makar samo vu vrčaku bude sadi, naj se da zapisati vu kancelariji, pri g. notariuju, bar bude mir, i ljudi za par ljet se budu opet privćili, ar budu pripoznali, kak veliki hasen nosi povanje duhana. —

Ja budem poval z rende sam si zel pol mekote samo za to.

Svoje domorodce, naše prijatelje pak u Dolnjem Medjimurju opominamo, naj ideju občinski poglavari k varmedjinskim odbornikom g. Kovács Rezső sudcu, i g. Dr. Tamás János fiskalijušu, štēri su se do vezda za to tak radi pobrinuli, naj se skup iz Zalavarmegjinskim Gospodarskim Društvom opef pomoliju k visokom ministertvu, naj dozvolji, da bi po celom Medjimurju sadili duhana, ar ravno po Dolnjem Medjimurju su i predi sadili najviše, gde su najfineše zemlje zati kraj.

To je ne istina da je u Dolnjem Medjimurju zemlja ne za to. Zakaj je pak predfini i dober Tatar rasel?! Koli Palinovca, Turčića, Držimurca pak i jako fini duhan. Ki je toga navuka dal visokomu ministertvu, on je mislim samo, iz školski knig vun čital, da je tu, gde je ve Medjimurje, negda morje bilo, pak da je ve ta zemlja sam mlaj, i tak mastna da tu nit gnójiti, škornom nit orati nije treba, da tu preveć bujo raste sve silje. Kuliko jezero-jezer let je već tomu! Kuliko ljudstva se je već na tom falatu zemljo premenilo samo od par jezer let! Ovi su segurno ne tam već piškore lovili, gde ste vi duhana povali, i kuruzu sadite.

Mismo vam dali navuka, i sami prosimo gori s postenjem imenuvanu velečastnu gospodu, takaj prečastnoga gospodina našega aبلغتا, naj budu tak dobri, ako je moguće, naj ne čekaju, da bi je občine prosile, ar naše ljudstvo neje vučno takve stvari shajati. Im kak čuda su bili kvarni, da su pred tem dopušćenje zgubili, pak su strplivno čekali, i dalje bi segurno tiho bili. Zato naj se vu ime svi obćin pomoliju visokomu ministertvu, još ve, da se ljudstvo javiti i zapisati bude moglo dati, pak da si još ve po zimi se stvari, su slogu, kaj je k tomu potrebno, pripraviti bude moglo. Mislimo, da zbog toga naš oštri minister nikoga za Šimko nebude mogel zvati, ar stem ne jednomu človeku ili — sebi hasniti — kaniju nego celomu Medjimurju stem pomoći hoćeju.

Odprosti soldato, koji su skočili v Ameriku.

Novembra 26a su pisale honvedske novine, da je Jekfalussy, minister honvedov naredbu davun, da poleg odluke Njegovoga Veličanstva se ima odprosti dativim soldatom, koji u skočili od soldačije i odputi se njim, va kaštiga, koju su si zbog toga zaslužili. Pišeju novine, da ova odprosti spada na sv one soldate, koje su do 2-ga decembra 1907-ga leta odsudili, ili koje su pod iztrag zeli. — Ovo je kralj već junuša 8-ga — na dan jubileuma odlučil i magjarsk ministerium je za ono vreme preporučil Njegovomu Veličanstvu, da odprosti da soldatom na koje čaka gori spomenjena kaštiga Takaj i soldački sud je zel ovu stvar napre, ali poleg betega Njegovoga Veličanstva je ovo ne moglo za ono vreme izpiniti. Nego ve, da je kralj ozdravel su nje opet zeli napre, i tak je bila dana vun naredba novembra meseca. Ova naredba spada takaj i na austrijanske soldate. Troje priilike su zrokuvale, da je ova naredba bila vun dana, i to; juniuš osmi, da je bil korunjen naš kralj, onda ozdravljenje njegovo i december drugi. Na ov den, 1848-ga leta decembra drugoga — su Ferenc Jožefa v Olmützu postavili za austrijanskoga cesara. Na spomenek ovih tri dnevo je izišla odprosti. Vnogo je takovih regrutov, koji su samo zato, da nemoraju svoja leta odslužiti, skočili v Ameriku. Na takove, kak to dobro znaju oni, koji su bili soldati, ostra kaštiga čaka, da se vloviju. Vnogi i vnogo samo zbog kaštige je ostal v Ameriki. Ve se ovi slobodno povrneju nazaj, bez toga da bi se morali bojati, da nje i najmenjša dostigne, ako se povrneju dimo.

Svim onim, koji su zbog soldačke službe ili od svojih regimentov skočili i zbog toga odsudjeni bili ili pak pod iztragom stojuju, odpusti se kaštiga, ako se do decembra 31-ga 1908-ga leta javiju z nova. V ovom slučaju bu se njim v račun zelo ono vreme, koje su v Ameriki prebavili tak, kak da bi pri soldačiji bili. I niti jedan nebude moral duže služiti, kak je već prepisano. Ova amnestia služi na hasen najviše Dalmaciji, odkud je na stotino i stotino skočilo vun v Ameriku, da se rešuju štelinge.

Denes, da već svi znamo, kakva premenjba se pripetila v Ameriki, da fabrike na jezere i jezere težakov puščaju vkrej, ovi siromaki su podvrženi največjoj nevolji. Delo nedobiju, a prez toga moraju stradati krulja, glad se širi med njimi strahovito. Zbog toga presiljeni su nazaj poiskati onu zemlju, koju su ostavili. — Moremo si onda misliti, kakova radost nastane med onimi, koji pod štelingom ili soldačijom stojuju, da budu čitali da se slobodno povrneju nazaj, bez toga, da bi se radi svoje pogreške i najmenše kaštige morali bojati. —

Ali ne samo v Dalmaciji, i pri nas v Medjimurju je dosta takovih, koji su pred štelingom skočili v Ameriku. Svi oni staveši, koji imaju takove sine v Ameriki, slobodno pišeju njim, da se prez svakoga straha povrneju nazaj. A kaj su takovi na dalje čineći, to budu već čuli doma, svaki pri svojoj občini. —

Hodte anda rekruti dimo!

Politički pregled.

Tak je i nadalje kak je bilo. Horvati govoriuju i govoriuju a dnevi preideju. Ali i

predsednik orsačkoga spravišča se je razrdil i počel je strogo hasnuvati proti horvatom poslovniku. Kak se koj samo malo oddali od predmeta, taki mu odzeme reč i reče mu naj si sedne. Tak je došlo do toga da je generalna rasprava gotova od ovlastbenog zakona i sada dojde red na specialnu razpravu. Ali i to bude na hitroma gotovo, tak da se moremo nadjati, da zakon, koj zemlji mir osegura, bude pred novim ljetom gotov.

Horvatsko spravišče su na ovoga meseca 12-ga skup zezvali. Dok mi ove redake pišemo, već se je i otprlo horvatsko spravišče, ali kak to neznamo još, od toga budemo vu sledećim broju pisali.

Jeden neki Novak pišeju vu horvatske novine, te se čudi zakaj su medjimurci verni svojoj domovini Magjarskoj? Na to bimo lahko odgovorili.

Vu Medjimurju se svaki človek najprije svojega dela drži, skrbi si mirno svakdašnji kruh, ljubi Boga i svoju domovinu, nije revolucionar, nego trezen pameten človek. Vu Horvatskoj je to ne tak, tam nitko nikaj ne dela, svaki bi samo veliki gospon rad bil, pak i to se je pripetilo, da je pri prošlim zbiranju vu Ludini jeden opangjar (koj opanke dela) štel biti za ablegata. — Da bi horvati tak marljivo nicali pluga i motiku, kak znaju jako marljivo nucati svojega jezika, onda bi jim sigurno bolje bilo.

Zvun toga mi medjimurci nismo tak prevzetni kak oni. Oni vičeju da »Bog i horvati!« tojest da je Bog samo horvatski, zato jer je horvatov samo jeden i pol milijuna. Niti magjarski niti nemški niti taljanski nije Bog, samo je horvatski, kojih ga malo i svi razmeju politiku a delo ne, a magjari kojih ga čuda i trezno delaju, mučuju se, te mi svi još horvatom pomažemo plaćati njihove duge, ej nas nije Bog.

KAJ JE NOVOGA?

— **Novi ured.** Za one domorođce, koji su odputovali v Ameriku i ve se povračaju k doma, je Darányi minister odredil vu Fiumi novi ured. Ovaj ured se ima pobrinuti za to, da oni ljudi, koji se povračaju nazaj, dobije delo, da ne budu morali čez zimu kruha stradati. Zato je opozival minister sve magjarske gospodarske, i rukotvorskere urede, kak i pojedina družtva, da ako bi trebali težaki, naj daju to na znanje v temeljenomu novomu uredu vu Fiumi, da on pošle njim težake.

— **Zaljubljeni žandar.** V Tarnovu se pripetilo, da je jeden Fahler zvani žandar strelil Nikovski János sokača, zato da mu je ne dal svoju kćer za ženu. Fahler su po tom od varaša na dva kilometre dalko našli, ali nišči je ne vupal knjemu iti, jer se se svakomu zagrozil, da ga strelil. Nazadnje su jednu kompanju soldatov poslali za njim. — Žandar, da je videl, da nemre vtajiti, naperil je svoju pušku k glavi i strelil se.

— **Čudna konferencija.** Den denes svako vrstni ljudi drziuju konferencije, da se dogovoriuju kak bi mogli polekšati svoj stališ. Ali za takovu konferenciju, da bi se bogci zišli skup, je još nigdar nišči ne čul. Naravski, da se kaj takvoga samo v Ameriki more pripetiti. V Kumberlandu se pripetilo, da su se jen den sami bogci skup, da se dogovoriuju, kak bi mogli ljude na večšu milosrdnost genuti, pokehdb je poznato, da je po varaših zabranjeno pro-

siti. Na ovoj konferenciji su se bogci dospomenuli, da budu s tajnim znamenjem zaznamenuvali one hiže, de se nadjaju, da najdeju milosrdne ljudi, koji nje nesliraju vun, da dođu prosit. Ali kaj je najčudnovitešega vu stvari, da su ovi bogci ne tak veliki siromaki, kak bi to mi mislili. Vnogi med njimi ima više penez kak on, kojemu dojde prosit. — Stanovniki onoga varaša i redarstvo je sumljivim okom gledalo to konferenciju, i od sada budu još bolje pazili na bogce, kak do ve.

— **Statistika.** V prošlim fertalju i to v augustu septembru i oktobru mesecu se njih je vu Medjimurju narodilo 971 a vumrlo 411. I to: v čakovskim kotaru se njih je rodilo 444, a vumrlo 203; v preločkim kotaru se njih je narodilo 527 a vumrlo 208. — Razlika je vu čakovečkim kotaru 241, v preločkim 219, a v celim Medjimurju 560. — Tojest tuliko više se njih je rodilo, kak vumrlo.

— **Korteši pred sudom.** Još se dobro sećamo na ono zbiranje, da je Landauer stupil gori za kandidata v čakovskim kotaru. Prvi su se borili Landauer i Ziegler i zbiranje je tak počilo, da je Ziegler s velikim brojom bil izbran za ablegata. Po vremenu se Ziegler zahvalil i onda je na njegovo mesto stupil gori grof Festetics Pal. Ali kak? Knjemu su se postavili tri švindleri i to Zolnay Viktor, Zolnay Béla i Zolnay Elek. Tužba tak veli, da su se ovi dospomenuli s Baky Miklósom iz Kunszentmiklósa, i odisli k Festeticsu. K njim se pridružil još i nekakov Fridman zvani gavaljer. Ovi su poiskali Festeticsa i njemu se prikazali kakti čakovečki purgari i ponudili mu mandata. Festetic je k tomu privoljil, i dal njim je 2 jezere korun za kortešuju.

Deputacija je odisla onda s temi penezi v Csáktornya, da rezrašuju zbirace. — Konferenciju su držali pri Pecsorniku i tobož dogovor držali, koga bi kandiderali. A zatim telegramma poslali Festeticu v Pestu da su njega kandiderali i napre su mu gratulirali. Pod telegrammom su najpoglavieša gospoča čakovska bila zapisana. Na to su opet već penez dobili za korteširanje. Grof Festetic se potlam sam dopeljal v Čakovec i onda se zazvedilo, da je istina bila reč za njegovu osobu, ali od sednice i telegramma je niti jeden purgar ne znal nikaj. Grof, kak je to zazvedil, da su ga narezali, odmah se zahvalil a ove gavaljere pak k sudu javil.

21-ga decembra bude kanižki sudbeni stol rezpravljal ovu stvar, koju znatizeljno čakaju svi zbiraci čakovskoga kotara. — Svi tri Zolnaya tajiju, da bi oni vkaniti štel grofa i veliju, da je njim grof sam dal punomoć, da idu sim kortešavat i to su oni napravili. Za kratko vreme bumo već čitali kak je vudril vun sud.

— **Kakša bude letošnja zima?** Tojest ovak bi morali pitati; kakovu zimu imamo? Jer istina, da je prvi zimski den, december 21 još ne tu, ali zato već kurimo fest i jeden i drugi se rad tešči peći. A naši mužkarci se od jutra do večera sečeju sekiricama, s žagom. Da ga čovek pita; kam idete? — svigdar je odgovor ov: v gaj ili v šumu drva seć. Mrzlo je moramo kuriti. Nesrečna zima, svaki se te boji! Da nikaj dobra nedonesesh! Terjaju na sve strani a žep je prazen. — A čovek si itak misli: no, morti bu mi ve bolje! prodam na luciskim semu bikera pak se rešim ove iii one skule, — samo daj Bog zdravje i — lepu zimu. A da bi čitali Brūgel pismo i

zvezdoznanca kalendara, onda bi se drugač spominjali. On veli — ako je već moći pismoznancom verovati — da bu v ovoj zim i jako čuda kritičnih, tojest nesrečnih dne-
vov. I to najbolje se moći bojati 3-ga ja-
nuara. A zatim dođu njegovi pajdaši, kak:
18 januar, — 2. februar, 17. februar, — 2.
marcius, 18. marcius, — 1., 16., i 30 april.
— 16., i 30., majuš, — juniuš 14. i 28.
Kak vidimo ne samo v zim i, nego i vletu
se moramo bojati nesrečnih dnevo, s tem
bolje, jer njih je 13, — a to je med ter-
minu broji najnesrečniši.

— **Oroslan na pijacu.** Iz Antwer-
pena javiju, da se na varaškim pijacu ne
svakdašnji dogodjaj pripetiti. Na St.-Jeame
pijacu je ran sejam bil i blizo 2 jezero lju-
dih se zišlo skup. — Z jednoga zverinjaka-
koj je blizu pijaca postavil svoje šatore, je
skočil vun jen oroslan svojim mladim. Mla-
doga su policaji prez svake težkoče vlovili
i nazaj odnesli v kerletku, nego oroslan je
bežal dalje, ravno na pijac. Moremo si mi-
sliti kakov strah je nastal na pijacu. Filar-
ke su ostavile svoje šatore i bežale kak
nore, i ostale žene kojih je bilo najviše na
pijacu su se rezpršile na sve sve strane,
tak, da za kratak čas je čista prazen pos-
tal pijac. Da je oroslan videl ov beg, pos-
tal je na sredinu pijaca. Da je već čista
prazen postal pijac, onda se obrnul v jed-
nu vulticu, de se zišel s jednim mladim člo-
vekom, koj je ran onda vun došel z jed-
noga štacuna. Oroslan je skočil na njega
i hitil ga doli. Ali dalje ga ne bantual, ne-
go odbežal dalje. Na to su se skupa zišli
redari, kojim se pridružil i jen mesarski
detič i šteli su ga prijeli. Prvič su nikaj
ne skončali njim, i detiča koj je drota štel
hititi na njega je težko oranil. Nego drugoč
su si donesli jako vože napravili zanjku na
njem i hitili oroslunu na šinjak, a zatim
hitro zamotali okolo jednoga drevu. Nego
oroslan se tak jako cukal, da je vože vtr-
gel. Šteli su ga živoga prijeli, ali ve su pre-
vidli da je sve zehman. Onda su zeli vun
revolvere i počeli na njega strelati. Oroslan
je od velike boli višekrat skočil, da na jed-
noga da na drugoga i težko nje oranil. Da
su četerdesetu kuglju pustili vu njega, onda
se srušil. Ali niti onda je ne verkel, dok
su ga ne preboli s jednom sulicom. Zmed
redarov je jeden na tuliko oranjeni, da su
ga morali odnesti v špital.

— **Grozoviti čin.** Z Genua varaša
javiju da se tam grozovita nesreča pripetilo.
Jeden Bianci zvani konduker je na arenu-
du dal svojoj hižu Kvadruckiju, koj se nutri
zaselil svojom ženom. V sobotu je Bianci
opomenul svoje kvartirnike, da mu platiju
arendu zbog česa je velika svaja nastala
med njimi. Kvadrucki je na to tak razsrdil,
daje Biancija njegovu ženu, a i malo ce-
catno dete prebol s jednom špicom, tak,
da su taki duše spustili. Ovu krvoločnost
su gledala Biancijova troja deca i kak su
vidli svoje stareše mrtve ležati, počeli su
kričati i plakati. AKvadrucki i njegova žena
hitiju se na to na nje, i zatukli sve tri.
Ve su šteli po jednoj vultici vujti, ali na
veliki krič zišla se ljudstva vnogo i za čas
vlovili krvoločnike. Ran onda je po onoj
vultici išel villamos, na kaj ljudi pograbi-
ju njega i nju i hitiju pred kočiju, koja je
nje na falate rezdrapala.

— **Nesreča mesara.** Večkrat se
pripeti, da za mrtvoga mislimo, da je za
istinu vumrl, — a more se pripetiti da je
samo zamrl. Kak grozne muke mora pre-

trpeti takov čovek, da se prebudi, to nam
nejbolje svedoči nesreča jednoga mesara iz
Drezde. Mesar je vumrl, i rodbina misleći
da se već nigdar nebu stal, spravila ga v
kapuru, da ga potlam zakopaju. Nego me-
sar je v noči k sebi došel, počne popeta-
vati okolo sebe i dosegne do jednoga dru-
goga mrtvoga, koj je kre njega ležal. Na
to je gori skočil z rake i počel na ves glas
kričati. Dugo je kričal, dok su počuli noćni
stražari i vun pustili z kapure trepečega
mesara, koj je od ove strahote na tuliko
zbetežal, da su ga morali v špital spravit
da je za nešteru vuru po drugoč vumrl
ali ve za istinu.

Čestitka.

December četrti denek nam dohadja,
Vkojem svako leto ov god se nahadja,
Najmre Ferenc sveti ozvani Xaveri,
Anda vuto ime ja sem priti veri.
Kada goder dojde ov god Ferenc sveti,
Taki ovo meni biva na pameti:
Da imam suseda blizo v svojem kraju,
Kak to isvi drugi Dubročani znaju.
Koj svetog Ferencu nosi krstno ime,
Vreden je da ovu gratulaciju prime.
»Medjimurja« stari predplatnik već biva,
I cirkveni Otec istina je živa;
Zato želim ovo v-novine poslati,
Da svi predlatniki moreju to znati:
Da se jeden takov med njimi nahadja,
»Medjimurje« koga naški list pohadja,
Koj na ov god isti imendana slavi,
I da stanovnik je vu Dolnji Dubravi.
Sad svi predplatniki zmenom skup misleći
Iskriknite njemu ovak govoreći
Započnemo njega ovak nazdravlati,
Hvalen budi Jezus i Marija mati;
Naj ga Bog pozive vnoga srečna leta,
Vradosti, veselju naj se vživa sveta;
I to mu želimo od višnjega Boga
Vnogo krat još slavil imendana svoga;
Najmu včg zdravom zarko sunce sija,
Budi mu na pomoč Jezus i Marija,
Svaki dan kad bude sunce izhadjalo,
Da bi ga vu zdravju svigdar nahadjalo
A kad bude sunce nazaj zahadjalo,
Da zadovoljnoga bi ga ostavljalo;
Da mu jelo, pilo navek šmeka tečno,
Svi skup mu želimo novo leto srečno.
Godovnjak pak njegov takaj Ferenc sveti
Dostoj se pri Bogu za njega zavzeti,
Ter isprosi njemu grėhov oprošenje,
A po smrti pako dušno zveličenje,
Po Ferencu svetom naj bude Bog hvalen,
Na nebu i zemlji na sve veke Amen
Ovo su složili Krazič i Selina,
Bog njim daj napiti staroga se vina!

Z A B A V A.

Medjimurski baka vu Beču.

Niti nedelja je ne najizvršneši dan pri
baki. Makar je i nē treba vunrukovati, itak
su je svakojački drugi posli, koji nedaju
mira dečkom, da su vu uniformišu. Tak
naprimer v nedelju popoldan svakojački
ljudi sa zvezdami viziteraju, jeli je pod tak
beli i gladek, kak je tabla za tēsto mesiti
Takodjer v nedelju popoldan je pitanje, kak
se tituleraju svakojački generali, počemši od
kaprola. Pitaju na dale, zakaj ima bubnjari
postelju pri vratu; kuliko grammov govedine
ide jednoga bake na papiro, ali nē na ta-
njero. Zvun toga pak i druge zadače su
još. Naprimer nekoga sreča postigne, da na

ov sveti dan more st vur v zelezju biti.
Nekoji pak ima srečnja si hlače ili bluza
krpa. Je bormeš baka je ne samo baka.
Nedga je čizmar, ili šohar, sabol, borber i.
t. d. No kojega pak rav, v nedelju čeka
draga na večerju, njemu s miluje kapitan
pak mu neda urlauba za un iti. Tak vam
je to dečki »cesar« neda zo šest krajca-
rov na den, da se mu ljud po varašu po-
tepleju.

Do sem smo došli, da s naš Miška
elabnisa (Erlaubniss) prosil, da mesto de-
vete vure slobodno ob jedenajsti ojde dimo.
Pokehdob pak je njegvo seno redo bilo,
dobit je pismo, da slobodno ostan vuni.

Im ako si malo premislimo, Miška je
ravno ne nugal toga elabniša. On je i tak
malogda vuni zaostal, a denes pak ako niti
ne mogel, čemo je to najveksi zrok bil, da
mu je žep pun bil kmicce, neje imel peneze
Koj je soldat bil, jemu je ne potrebno to
tolnačiti, kaj znamenuje to.

Miška je samo poleg poštenja prošil
elabniša. Ako nebi, na jedanput bi svi znali
kak stoji on v žepu. To pak nemora svaki
vrabec znati. Dosta velika kuga je to, ako
on sam zna.

Lepo se je spucal i da su gospoda fi-
reri i stražameštri vidli, kaj je vredno dečko
pustili su ga vun stom kondicijum da ob
jedenajsti vuri mora domaj biti.

Franc kaprol, koj je ravno rešta imel,
ga je potrepal po hrbito i velimo:

— Pozdravimi Katicu!

Miška pred vrati postoji i premišljava
si, ka bi se obrnul, jerbo je ne naj lepše
se špancirati povarašu prezpenez. Kak si
tak premišljava, zeme si koraka proti »biršli
prateru«. Tam je ringišpil, verklec i druge
svakojačke zabave. Vu takovim mesti se
moći komot malo »unterhaltati« prez penez.
Komaj stane par korakov, zide se svojim
domorodcom Andrašom, koj je kanonēr bil.

— Serbus Miška! kriči Andraš.

— Serbus Andraš! odgovori Miška.

Ovaj kanonēr je bil on Vnterkanonēr
Andreas Pongrac, koj je s Miškom skupa
rukoval v jesen. Još bolje se je razveselil,
kada mu Andraš prične prepovedaji, da ve
ravno je bil prinjim stic, koj je i z a Miško
pozdrav donesel z jednim forintom skup.

No to je svikak dobru glas. Od poz-
dravljenja vidi človek, da su se domaj još
ne spozabili; a forint, on je još nigdar ne
bolši hip doletel, kak vezda.

Vreme se je hitro razvedrijo v u Miš-
kovim žepu. Taki si je kupil takovu cigaru
koja je predi slamo pogutnula i odmah si
ju zažge. Tak si je mislil ako človek nekaj
ima, naj i drugi vidiju.

Ve su obdeva išli proti biršli prateru
tam su taki previziterali, koja hiža ima
cenjgara.

Miška je fletno spazil to hižičko, koju
su šteli malo odsnutra previziterati. Odsvuna
je imala napisu: Mužika denes i svaki dan

Hm. Ako je človek mladi, ktomu pe-
neze ima nemora si čuda premišljavati.

Veli Andraš: No? — Kajpak, da no!

Neznam ali stoji još ova krcma vu
bršliprateru, gde je za deset fillerov bilo
smeti jedanput tancati. Dosta je to, da za
Miškove soldačije je još trdo se držala, jer-
bo ako nebi bila na svetu, onda nebi bil
mogel Miška od tretje vure do večera tam
tancati. S jednim forintom nije moći dugo
Bog zna kak veliki gavaller biti, prem ako
za svaki tanec grošeka tre dati.

(Drugiput dalje.)

Strý Ferencz.

A ki legjobban szerkesztett, teljesen füg-
getlen nagy napilapot járatni fizesse elő ébjt.

AZ UJSÁG-ot!

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	K. 28.—
Félévre	K. 14.—
Negyed évre	K. 7.—
Egy hónapra	K. 2.40

Az Ujság terjedelme rendszeren 28-32-36 oldal. Vasárnap és ünnepeken **60—100** oldal.

MEGRENDELÉSI CZIM:

AZ UJSAG kiadóhivatala
BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-ÚT 54. SZ.

AGRARIA

MAGYAR GÉPFORGALMI RÉSZV. TÁRS.

Benzinmotorok

Benzincséplők

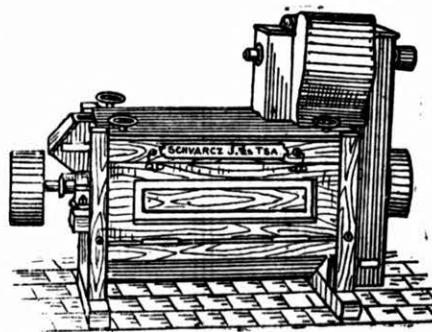
Malomberendezések stb.

Kérjen minden gazda

☞ árjegyzéket

Levélczim: 872 50—52

„AGRARIA“ Budapest, Váczi-út 2.

DÁRIUS

Hántoló és hegyező-gép.

Törvényesen védett új fekvő szerkezettel, munkaközben szabályozható surlaköpennyel és surla- verőkkel.

Kérjen árat.

Schvarcz József és Társa

műszaki iroda és raktár.

Gépszilgyár. Budapest

V, Váczi-körut 26.

864 51—52

DÁRIUS-nak feltűnő a teljesítőképessége, szerkezeti tökéletessége, olcsósága, könnyű kezelhetősége. Állítható egyetlen kézikerek által. Szállítható azonnal kívánatra négyheti próbára is.

Gabona árak. — Cienna žitka.

mmázsa	1 m.-cent,	kor. fill
Buza	Pšenica	22.00 —
Rozs	Hrż	21.00 —
Arpa	Jecmen	15.00 —
Zab	Zob	16.00 —
Kukoricza uj	Kuruza nova	12.10 —
Fehér bab uj	Grah beli	16.00 —
Sárga bab	zuti	14.00 —
Vegyes bab	zmesán	13.00 —
Kendermag	Konopljenoseme	22.00 —
Lenmag	Len	22.00 —
Tökmag	Koščice	21.75 —
Bükköny	Grahorka	15.00 —

NESTLÉ
 az egészséges **gyermeklisztje**
 és a beteg gyermek a gyomorhajosok régóta bevált tápláléka.
 Megjöv a hányástól, hasmenéstől, behurcoltól és elhárítja ezeket.
 A gyermekápolásról ismerető füzetet ingyen küld: **NESTLÉ**
 Wien I., Biberstrasse 11.

Védjegy: „Horgony”
**A Liniment. Capsici comp.,
 a Horgony-Pain-Expeller**
 egy régióknak bizonyított házi szer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvénynei, osztnál és meghűléseknel**, bedörzsöléskeppen használva.
Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.- és ügyszólván minden gyógyszerterében kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerész, Budapest.
 Dr. Richter gyógyszerára az „Arany oroszlanhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
 Minden nap szétküldés.

4489 tk. 906.

Árverési hirdetés.

A perlaki kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Horváth Mihály csáktornyai lakosnak — Szlanek Lőrincz sztreleci lakos elleni végrehajtási ügyében 150 kor. löke után 1907 évi július hó 13 napjától a lökének meg nem jelölt kifizetése napjáig járó 6% kamatai 33 kor. 05 f. od-digi 18 kor. árverés kérvény költség behaj-tása végett a nagykanizsai kir. törvényszék a perlaki kir. járásbíró, területéu fekvő Derzsimorec községi 52 sztkvben foglalt 61/a/3 hrsz. ház 4 a. sz. alatt az 1881 LX. t. cz. 156 §-a alapján egészben legelő és erdőillet-mény nélkül 845 K. az u. o. 59 sztkvben foglalt 134/a hrsz. szántó Bregpodrata dül-löben, 66/b/2 hrsz. szántó za kovácsnicom Zlaternaczban, 77/a/2 szántó pod Hruska dülöben 92/a/2 hrsz. szántó Szamarad Zla-ternica dülöben, 98/b/2 hrsz. szántó Szama-rad Zlaternica dülöben, 131/b/2 hrsz. rét verbo Zlaternica dülöben 161/b/2 hrsz. rét duga zenokora karabicsica 168/a/2 hrsz. rét „ „ „ 165/a/2 „ szántó és rét duga zenokoza „ 214/b/2 „ rét Po-lyave dülöben, 363/a/1 hrsz. rét pod verbe Poljave dülöben 331/a/1 szántó sztrelszka

ulica Poljave dülöben 223/5/b hrsz. szántó és rét podroba dülöben, 346/a/2 hrsz. szán-tóöld Stuk Poljave dülöben, 96/2 hrsz. szántó Szamarat Podboba, 171/4 hrsz. rét karabicsica 140//2 hrsz. szántó Vobcsák podruka 616 a/2. 16 b. hrsz. legelő Strelski gaj 72/a2. hrsz. szántó pod Huskom Zlater-nac nevü részletek 582 K. és pedig a 96/2 és 171/4 hrsz. részletek a C 14 sorsz. a-latt Radorés Katalin özv. Horváth Györgyné javára bekebleyelt kikötmányi jog fentartá-sával s a palovecki 88 sztkvben joglalt 351/b/2. hrsz. rét Luke dülöben nevü rész-let 23 K. kikiáltási árban mint becsárban

az 1907. évi január hó 10 napján d. e. 9 órakor

Palovecz ugyanaznap d. e. 10 és tél órakor Derzsimorec községáznál Dr. Tamas János ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével meg-tartandó árverésen a becsáron alul is ela-datni fog.

Venni szándékozók figyelmeztetnek, hogy az árverés megkezdése előtt a fenti kikiál-tási ár 10%-át bánatpénz fejében letenni kötelesek.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóság Perlakon, 1907. okt. 15 napján. 618

Vadászok figyelmébe.

fegyverek, revolverek

30-50 százalékkal

olcsóbban kaphatók nálam, mintha másutt részletfizetésre vásárolna.

Kérje ingyen és bérmentve legújabb árjegyzékemet.

Halászati, vadászati, torna, vívó és egyéb felszerelésekből állandóan dús raktár.

Földes L.

fegyver és sportcikkekk üzlete.

Budapest, II. Rákóczy-ut 6.

Naponta 100 csomagot küldök vidékre.

20 koronán aluli rendelések, csaki a pénz elözetes beküldése mellett eszközölhetők.

907 4-52

Árlejtési hirdetés.

NAGYFALU község által építendő

körjegyzői lak- és iroda munkálataira

a községi előljáróság **I. évi decz. hó 28-án d. e. 10 órakor** nyilvános szóbeli verseny tárgyalást tart a körjegyzői irodában.

Az egyes munkálatokra ugymint kőműves, ács, tetőfedő, bádogos, asztalos, lakatos, mázólo és üveges munkálatokra külön is árverezhetők.

Kikiáltási ár:

613 2-2

I. Kőműves munkálatra	6209.54
II. Ács	2104.50
III. Tetőfedő	713.30
IV. Bádogos	237.30
V. Asztalos, lakatos, mázólo és üveges munkálatra	2073.—
Összesen:	11337.64

Az építési általános és részletes feltételek, tervrajz és költségvetés a nagyfalui körjegyzőségnél a hivatalos órák alatt bármikor betekinthezők.

NAGYFALU, 1907. decz hó 5-én

Simon István körjegyző, Fic János községi bíró.

Van szerencsém a t. cz. közönség b. tudomására adni hogy a beállott bányászati zavarok miatt

trifaili köszén

kicsinybeni elárusításra nem jön forgalomba.

Tisztelettel

Klein Vilmos

a trifaili köszénbányák képviselője.
 NAGYKANIZSA.

591 6-10

noknak a számadások gondos vezetésért jegyzőkönyvi köszönését nyilvánította. A jövő évi költségvetés több mint 1500 kor. hiányt tüntet fel, mely összeg fedezésére az egyesület megfelelő államszolgálati folyamat. Az egyesület óvójának államosítását, egy második csáktornyai seg. buzási óvó felállítását fogja kérni s mindent elkövet, hogy ezt a kérdést a jövő évben dülöre jutassa. Jelenleg az óvóba 60—70 kised jár fel rendszeren.

— **Facsemete tolvaj.** Murasiklós község tulajdonát képező és annak határában levő közös faiskolából ismeretlen tettes még az ősz folyamán tizenkét darab nemesített oltvány-csemetét 7 kor. 20 fillér értékben ellopott. A csendőrség a nyomozást meg-ejtívte, megállapította, hogy a lopást Szovárlánt murasiklósi lakos követte el, kinek birtokában az ellopott oltványokból három darab megtalálható.

— **Legnemesebb karácsonyi ajándék:** Családnak javára szóló életbiztosítás, minőt a legkülföldi módokat szerint ajánl Benedikt E. és Fia a Triesti ált. biztosító társaság (General) helybeli képviselője.

— **Visszavont följelentés.** Lapunk mult számában részletesen közöltük annak a bűnpörnek anyagát, melynek tárgyalását e hó 21-ére tüzte ki a nagykanizsai kir. törvénytörvény. Festetics Pál gróf följelentést tett ugyanígy Zolnay Viktor lovag és társai ellen, mert a vád szerint ezek magukat Csáktornyai járásbeli polgároknak adták ki, a gróft rábírták arra, hogy a kerületben országos képviselőjelöltnek lépjen föl és nagyobb összeg erejéig megkárosították A tárgyalás azonban, mivel Festetics Pál gróf a följelentést visszavonta, elmarad, s így egy különös bűnpör aktái végre a lomtárba kerülnek.

— **A csáktornyai magánhivatalnok.** Wienben f. hó 12-én tárgyalta az ottani esküdttörvény Gerlitsch János 16 éves irodalmi alkalmazottnak bűnügyét, aki főnöke, Neumann Miksa helybeli gabonakereskedő kárára lopást követelt el. A bűnbeesett fiatal ember Varasdon megismerkedett egy nyilvános házban Slipa Elzával és bele is szeretett. Gerlitsch ki akarta szabadítani a leányt a bűnből s hogy 300 koronányi tartozását kiegyenlíthesse, egy feladásra kapott ezer koronás pénzeslevelet eliskasztott. A fiatal tolvaj kedvesével Zágrábon keresztül Budapestre s onnan Grácon át Wienbe utazott. Amikor azután elfogyott a pénzük, Gerlich jelentkezett az ügyészségen. A vádolt a tárgyaláson beismerte vallomást tett s kijelentette hogy örültség szerelmes volt a leányba s valósággal kábultságban élt. Az esküdtek egyhangúlag nemmel feleltek a fölített kérdésre, mire a bíróság fölmentő ítéletet hozott.

— **A Nőegylet köréből.** A «Csáktornyai Jótékony Nőegylet» f. hó 18-an Pálya Mihályné elnöklele alatt választmányi ülést tartott, melynek tárgyai a következők voltak: 1. Tudomásul vette a választmány a titkár jelentését a karácsonyi segélyezés címén, a szegény tanulóknak adományozott téli láb-beli kioszlását. 2. A nőegylet 1907. évi számadásainak átvizsgálására számvizsgáló-bizottsági tagokul kiküldte Zakál Henrikné, öz. Hackl Károlyné és Cvetkovics Antalné urnókat. 3. Az ez évi rendes közgyűlés megtartásának idejéül 1908. január hó 19-ik napját tüzte ki. 4. Összeállította az 1908. évben havi segélyben részesülendők névjegyzékét, mely jóváhagyás végett a közgyűlés elé lesz terjesztendő. A választmányi ülés után a vigalomrendező bizottság is

factott ülést, melyen löbb, a teastélyre vonatkozó dolog nyert elintézését.

— **Dr. Székely Kornél** fogorvos rövid ittléte alatt is bebizonyította, hogy méltó az iránta megnyilatkozott bizalomra. Birjuk ígérletét, hogy ezental minden félévben ellátogat hozzánk. Ez igazi nyereség lesz városunk közönségére, melyet eddig kontár fogművesek csaptak be évről-évre. Dr. Székely karácsony után folytatja működését a Zrinyi-szállodában.

— **A Csáktornyai Társaskör,** amely működésének ujból való megkezdését f. hó 11-iki közgyűléssel kimondotta, nagyszámú tag részvételével szerdán tartotta meg rendes közgyűlését, amelynek főtárgyát az általános tisztújítás képezte. Megválasztottak: einöknek Zakál Henrik, aleinöknek Zrinyi Károly, háznagynak Pethő Jenő, pénztárosnak Polyák Mátyás, ügyésznek Hajós Ferenc dr., könyvtárosnak Polesinszky Emil, titkárnak Fejér Jenő; választmányi rendes tagokká: Balla Emil dr., Cvetkovics Antal, Kayser Lajos, Mesterich Aladár, Nuzsy Mátyás, Pataky Kálmán, Petrics Ignác és Simon Lajos; póttagokká: Czövek Isván és Godina Miklós. Továbbá elfogadtott a választmány által előterjesztett helységi szerződés; az alapszabályok reformálása a választmányra bízott, végül megállapítottott a költségvetés és ennek keretében megjelöltettek a megrendelő lapok. A társaskör valószínűleg Szilveszter napján nyitja meg ünnepélyesen működését. miről a tagok idején értesítettini fognak.

— **Ambrus Zoltán-Naptár.** A Révai Testvérek Irodalmi Intézet R-T. ez alatt a cím alatt adta ki a Révai Kalendárium 1908. évi folyamát. S ezental évről-évre változó, egy-egy fontos irodalmi mozzanathoz fűződő lesz a cím. Annak a törekvésnek akartak a kiadók ezzel kifejezést adni, hogy ezt a páratlanul kedvelt naptárt fokozottabb mértékben állítsák a jeles irodalmi alkotások propagálásának a szolgálatába. Az Ambrus Zoltán-Naptár olvasmányi része teljesen Ambrus Zoltán írói egyéniségének a méltatásával foglalkozik. Az olvasmányi részt a magyar irodalom hő ismertető jegyzéke követi. A naptár külső kiállítása jó izlésre vall s ily kiadványoknál meg nem szokottan előkelő. Az Ambrus Zoltán-Naptárt a kiadóhivatal — VIII., Üllői-ut 18. — ingyen küldi meg azoknak, a kik levelező-lapon kéri.

— **Ongyilkosság.** Sosterics Pál perlaki kereskedő f. hó 20-án Budapesten a Hungária fürdőben főbe lötte magát. Tettének oka ismeretlen.

— **Ertesítés.** A helybeli m. kir. posta és távirahivatal értesíti a közönséget, hogy ma egész nap rendes postai szolgálat van; Karácsony első napjáig (dec. 24.) este 9 óráig van csomagkiadás. Kéri a hivatal a közönséget, hogy az érkező csomagokat minden este 9 óráig elvigye.

Közüktatásügy.

Az idegenajku gyermekek szoktatása, hogy az iskolán kívül is maguk közt magyarul beszéljenek.

Kivonat Bezenhofer Mihály értekezéséből, melyet a szerző Szabolcán a «Muraszósi Tanítókor» rendes gyűlésén felolvasott.

(Folytatás.)

Csak a tanult ember tudja a gyermekeket igazán szeretni. Az egyszerű szülők még a gyer-

meik gondolkodásához sem bírnak felemelkedni, hiszen azokat az iskolában oktatják, nevelik. Azért otthon nem engedik meg nekik a szabad játékot, szaladgálást, amit a gyermek természete megkíván; inkább büntetik, miért szaggatja a ruháját. Ezért nyitva legyen az iskola údvára a gyermekek számára, amely hely egy is a legkedvesebb nekik; legyen az az ő asztlumuk; hadd játszanak ott kedvükre s játéukban mi is örömet lelünk. Az iskolák mellett, különösen falun. nagy tér szokott lenni; ha véletlenül, ha tervszerűen hagyták meg teret az iskola mellett, úgy építették oda az iskolát, a tervezőt vagy az alapítót okvetlenül az a humánus, de egyuttal paedagogiai cél is vezérelte: legyen a gyermekeknek játszótérük. Előfordul, hogy a magyar iskola ellenségei különféle kellemetlenkedéssel akarják a tanítót bosszantani; ne engedje magát befolyásoltatni; az ilyen csipkedések nem érthatnak neki; ha védekezik, csak a szent ügynek árt vele, mert a gyermekek észreveszik, hogy nemcsak otthon nem szabad játszaniok, de még a tanítóházban sem engedik meg, hogy bárhol engedje őket játszani.

Gyakori jelenség, hogy egyébként gyenge tanulók nagyobb hajlandóságot tanusitanak a magyar beszédre. Az elmaradottságuknak nem ok az okai; azért esetleg más készségüket, ügyességüket fejlesszük azáltal, hogy többször a játéknál mint rendezőket alkalmazzuk őket. A félnék természetüknél fogva bátoratlan gyermekekre különösen ügyeljünk, nehogy a játékból kivonják magukat, s jó gyermekképpen behuzódjanak a padba. Ha kintással mellettük vagyunk az első évben. a következő évben épen olyanok, mint a többiek: gyermekeknek vigak és bátrak.

Az egytanító iskolánál a tanító meghagyja az idősebbeknek: mivel velük sokat, de szívesen fáradozott, most legyenek viszont ok neki segítségére; ezért engedi meg nekik, hogy bármiközönjöhessenek az údvarra játszani.

C S A R N O K.

Eljősz-e? . . .

Csodás karácsony hívős éjszakák . . .
Nyitva, kitérva van az ablakom . . .
Az éjféli harang hívó szavára
Eljősz-e hozzám? — Várak angyalom.

A kis karácsonyfát már elkészítém.
Függ, leányunk immár elpihent.
S tán álmukban is sóvárogva várják,
Hogy megmondjam, — Jézusunk mit izent.

Térőld várnak hírt a mennyországból,
Hogy mondja meg a kis Jézus nekik
Mit is csinál a kis anyácska ott fenn,
Hogy nem jó meg, — mikor úgy szeretik!?

Óh jőjj — hát jőjj, — ne hagyj sokáig vární,
Hisz nyitva van ma az ég ajtaja.
Ma eljőhet a fényes mennyországból,
Kit visszavár kis lánya — kis fia.

Óh jer s leheljed csököd homlokukra,
Hadd álmoldjanak rólad kedvesem.
S ha ébrednek, hadd mondják nagy örömmel:
Anyácska itt volt! — Mit hozott nekem?

S a kis karácsonyfá szegény pompáját
Sokkalta szebbnek látja majd szemök,
Mert nem a kis Jézus, — anyácska hozta . . .
Itt volt náluk — látták, — beszélt velök.

És én nem a kis Jézusról mesélök.
A kis anyáról szól majd az éjszakát . . .
S ha elpihelve újra ágyba térnek,
Álmuk tündére újra csak te léssz — — —

Eljősz-e hát? . . . Az ablakom kitérva . . .
Vágyva vigyázom künn az éjszakát . . .
Vajjon szeretsz-e még, — amint mi téged . . .
Eljősz-e kedvesem — — — eljősz-e hát? . . .

Schramm Béla.

Főmunkatárs: Brauner Lajos.

Köszönetnyilvánítás.

Megboldogult fárjem, illetve atyánk elhunyt alkalmából megnyilatkozott részvételért mindenkinek, de különösen a csáktornyai Izraelita Hitközségnek, a Muraközi Takarékpénztárnak és a csáktornyai izr. nőegyletnek ezuton mondunk köszönetet.

Csáktornya, 1907. dec. 20,

Özv. Charmatz Jónásné és családja.